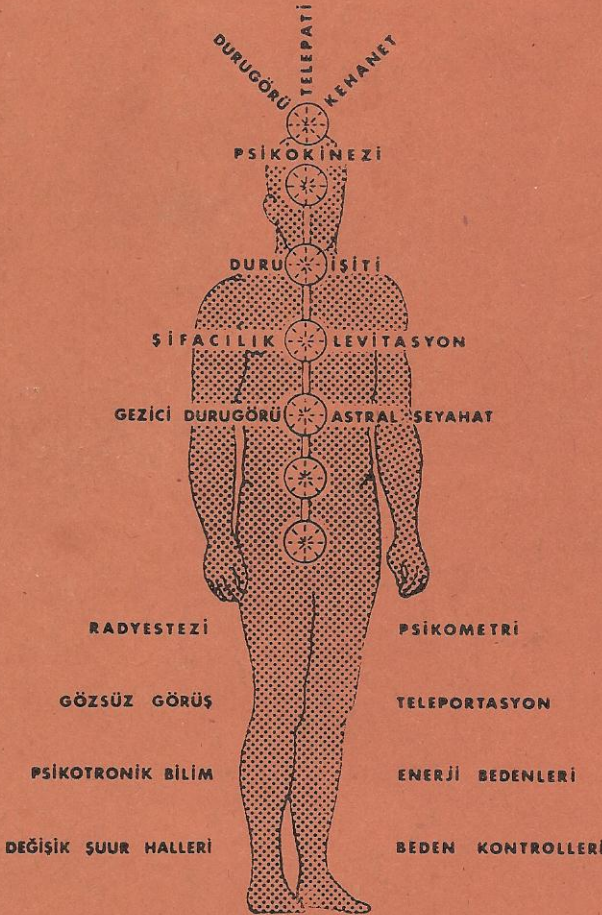
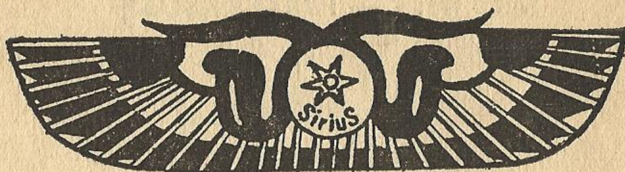
PARAPSİKOLOJİ

OLAĞANÜSTÜ YETENEK ve DUYULAR BİLİMİ

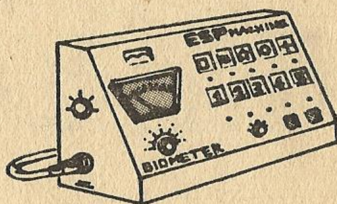

BİLİM ARAŞTIRMA MERKEZİ

PARAPSİKOLOJİ

OLAĞANÜSTÜ YETENEK ve DUYULAR BİLİMİ

BİLİM ARAŞTIRMA MERKEZİ

Yayınevi — Istanbul

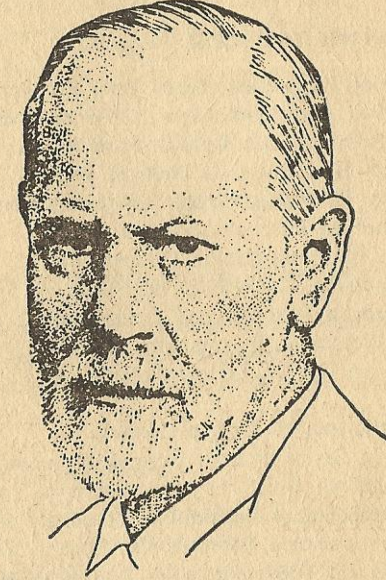
Kitap No: 7 — **PARAPSİKOLOJİ**

«Tam, Mme de Dey'in Carentan'da öldüğü saatte, oğlu da Morbihan bölgesinde vurulmuştu. Bu trajik olayla, mekân yasaları'nı hiçe sayan 'sempati akıntıları' hakkında bildiklerimiz arasında bir bağlantı görebiliriz; birkaç münferit insanın, bilgili bir merak hâleti içerisinde topladıkları [bu konuya ilişkin] dökümanlardır ki, bir gün, şimdiye kadar bir dâhi'den yoksun kalan **'yeni bir bilim'**in temellerinin atılmasında yardımcı olacaklardır.»

Honoré de Balzac
(1799 - 1850)

Le Réquisitionnaire

İkinci Baskı	:	Mayıs 1980
Dizgi - Baskı	:	Işık Matbaası
Kapak Baskı	:	Barış Matbaası
Cilt Yapımı	:	Kardeşler Ciltevi

«Ben, adına 'okült fenomenler' **denilen** [fenomenlerin] **araştırılmasını, bilim-dışı** ya da **değersiz** ya da zararlıdır **diye** daha **başlangıçtan reddedenlerden değilim. Eğer, şimdi olduğum gibi bilim kariyerimin sonunda değil de, başında olsaydım, belki de, tüm zorluklarına rağmen, daha başka bir araştırma alanını seçmezdim.»**

Sigmund Freud
(1856 - 1939)

Hereward Carrington'a yazdığı, 24 Temmuz 1921 tarihli bir mektubundan...

Van Over, Raymond. der., **Psychology and Extrasensory Perception,** New York, Mentor Books, 1972, p. 19.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ'NİN TARİHÇESİ VE İÇERİĞİ

a — Parapsikoloji Kapsamına Giren Bazı Konular
b — Parapsikoloji Araştırmalarının İlk Yılları ve SPR
c — SPR'nin İlk Üyelerinden Ünlü Üç İsim: JUNG - FREUD - JANET
d — SPR'nin İlk Başkanları ve Faaliyet Yılları
e — Amerika'da İlk Parapsikolojik Araştırma Kurumu Olan ASPR
f — Prof. Richet ve Parapsikoloji Çalışmaları
g — Avrupa'da İlk Parapsikoloji Çalışmaları
h — Parapsikoloji'nin Geriletildiği İlk Yıllar
ı — Prof. Murray'ın Parapsikoloji Çalışmaları
i — Psikolog Watson'un Çalışmaları ve Parapsikoloji'nin Gelişimi
k — Dr. Rhine ve Eşi Dr. Louisa Rhine'ın İlk Parapsikoloji Çalışmaları
l — Zener Kartlarının İlk Ortaya Çıkışları
m — Dr. Rhine'ın Çalışmalarının Başarılı Sonuçları ve ESP Terimi
n — Parapsikoloji'nin Uluslararası Benimsenişi ve Gelişimi
o — PK'nin Parapsikoloji Kapsamına İlk Girişi
p — PSI'nin Parapsikoloji Terimine İlk Girişi
r — Hollanda'da Bir Üniversitede İlk Parapsikoloji Kürsüsü
s — Sovyetler Birliği'nde Parapsikoloji Çalışmaları
t — Dr. Schmidt ve Kehanet Makinası Çalışmaları
u — Dr. Schmidt ve PK Deney Cihazları
v — İki Bilim Adamının Rüya İncelemeleri
y — İki Bilim Adamı ve Trans Etüdleri
z — Uluslararası Genel Parapsikoloji Çalışmaları

2. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ KURAMLARI

a — Fizikçi Dobbs'un Geliştirdiği Kehanet Kuramı
b — Dr. Justa Smith ve Psi Alanları
c — Dr. Burr ve L-alanları
d — Filozof Bergson ve Beden - Spirit İlişkisi Görüşü
e — Filozof Broad ve Psikiyatrist Hayes'in Parapsikoloji Görüşleri
f — Dr. Beloff'un «Süzgeç Kuramı» Görüşü
g — Psikolog L. LeShan ve Psi-Realiteler
h — Araştırmacı J. L. Randall ve Psi Üzerine Biyolojik Kuramı
k — Dr. Ş. Karagülle ve İnsanın Enerjetik Yapısı Görüşü

3. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ VE HASSAS KİŞİLER

a — Bazı Hassas Kişiler ve Özel Yetenekleri
b — Ted Serios ve Düşünce Fotoğrafçılığı
c — Aura Okuyan J. Schwarz
d — Ingo Swann ve Astral Seyahatleri
e — Peter Hurkos ve Psikometri Yeteneği
f — G. Croiset ve Klervoyans - Psikometri Yetenekleri
g — 'Geller Etkisi' ve Bilim Adamları
h — Uri Geller ve Psi-Gücü'nün Kaynağı

4. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİK ENERJİLER VE ARAŞTIRI CİHAZLARI

a — Parapsikolojik Fenomenlerin Enerji Alanları
b — Beden Enerji Alanlarının Araştırımları
c — Beden Enerji Alanları Foto Tespitleri

5. BÖLÜM

ÇEŞİTLİ ESP DENEYİMLERİ

a — Dr. Rhine'ın Uzun Deneylerinin Asıl Amacı
b — Kendiliğinden ESP Deneyimleri
c — Paranormal Olaylar Araştırma Anketi
d — ESP Olaylarının Sınıflandırımı
e — ESP Olaylarının Dökümanter Yapıtları

6. BÖLÜM

İLKEL TOPLULUKLARDA PARANORMAL TEZAHÜRLER

a — Dr. Elkin'in Yerliler Üzerindeki Deneyimleri
b — Psikolog L. Rose'un Yerliler Arasındaki Araştırmaları

7. BÖLÜM

HAYVANLARDA VE BİTKİLERDE ESP TEZAHÜRLERİ

a — Hayvanlarda Çeşitli Parapsikolojik Tezahürler
b — Bitkilerde Çeşitli Parapsikolojik Tezahürler
c — İnsan, Hayvan ve Bitkiler İçin Ortak Spiritüel Gerçeklik

8. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ'YE İLİŞKİN BAZI SORU VE CEVAPLAR

a — Parapsişik Fenomenler ve Genel Yorumlar
b — C.G. Jung ve Parapsikoloji'nin Geleceği

ÖNSÖZ

Çağımız, insanoğlunun en dıştan en içe ve en ince ayrıntılarına ve geneline ilişkin incelendiği, gözlemlendiği ve tanınmaya çalışıldığı bir aşamadır. Düne değin, insanoğlu'nun iç ve dış yapılarının araştırımlarında çeşitli hayvanlar üzerinde yapılan çalışmaların sonuçlarından çıkarılan teorik ve pratik istatistik uygulamalar ile insanı çözümlemeye çalışıyordu bilim dünyası. Günümüzde artık, insan varlığının etüdünün ancak bizzat onun üzerinde yapılacak çeşitli deneyimlerin sonucunda bu kompleks varlığın giderek bitip tükenmeyen varlık bütünlüğüne ilişkin yeni yeni bilgiler, veriler elde edilmektedir.

Üzerine eğilindikçe, bilim adamlarını ve onların çalışmalarını daha derinlere, 'asıl neden' *kaynağına doğru çeken insan varlığı, karşısında ancak şaşkınlık ve hayranlık duyulan bir yapıya sahip olduğunu açıkça göstermektedir. Ele alınan her bir yanından yeni bir metafizik sahaya, boyutlara doğru bilimsel çalışmaları çeken beşer varlığının, asıl yapı ögeleriyle böylece ne denli geniş vibrasyon ve enerji katmanlarına yerleşmiş ve* 'kompozisyon' *olduğu ortaya çıkmaktadır.*

Parapsikoloji uluslararası bilimsel çalışmaları bize, insanoğlunun nice birbirinden bağımsız ve ilişkili yeteneklere sahip olduğunu göstermektedir. Çok çeşitli laboratuvar denemelerinde çok çeşitli ve yüksek tezahürler gösteren beşer varlığının, üzerleri örtülü sayısız yetenek ve duyularının bu araştırmalar sonucunda ortaya çıkarılmalarıyle, karşısında ancak şaşkınlık ve hayranlık duyulan bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

İnsanoğlunun kendini daha bir içten ve dıştan arayışının bu çalışmaları, onun Evren ve Yaradılış içerisindeki yerini, durumunu ve mahiyetini göstermekte daha bir yardımcı olmaktadır. Bu yüzden, parapsikoloji çalışmaları ve sonuçları daha bir yakından ve bilinçli izlenerek, sonuçlarının beşerî evrime maledilmesi gerekmektedir. Bu, aynı zamanda, 'varoluşun kozmik nedenine' *de olabilecek en yüksek hizmettir.*

Haluk Egemen Sarıkaya

★

1. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ'NİN TARİHÇESİ VE İÇERİĞİ

«Bilimsel gelişimin tarihi, tümüyle, tutucu kişi ya da kurumlarca mevcut olduğuna inanılmayan fenomenleri araştıran bilim adamlarıyla doludur.»

Margaret Mead

«Parapsikoloji,» paranormal (normal ötesi) güçleri, olguları ve yetenekleri inceleyen bilim dalıdır. Bu kelime, 1920'lerde, Dr. J.B. Rhine tarafından, Fransız psikoloğu Emil Boirac'ın *«psikoloji ötesi»* anlamına kullandığı *«parapsychique»* kelimesinden uyarlanmış ve1953'de Hollanda, Utrecht'de toplanan Uluslararası Psişik Araştırma Konferansı'nca da parapsişik araştırma yapanların kendi aralarında kullanmaları için onaylanmıştır.

a — Parapsikoloji Kapsamına Giren Bazı Konular

Günümüzde parapsikolojinin inceleme sahasına giren konulardan bazılarını şöylece sıralayabiliriz:

Duyu-Dışı Algılama (ESP) = Telepati, Durugörü, Kehanet — Psikokinezi (PK): Telekinezi — Rüyada ESP — Hipnoz ve Hipnoz Altında ESP — Hayvanlarda ESP (ANPSI) — Bitkilerde Parapsikoloji — Duruişiti — Psikometri — Levitasyon — Işınlama: Teleportasyon — Paranormal Şifacılık ve Cerrahi (PSI-TIP) — Paranormal Teşhis ve Otoskopi, Alteroskopi, Telemnezi — Gezici Durugörü — Astral Seyahat (OOBE) — Beden Enerji Merkez ve Alanları: Şakralar ve Auralar — Enerji Bedenleri — Kirlian Fotoğrafçılığı — Biyo-Kozmik Enerji ve Psikotronik Bilimi — Geller Etkisi — Şuurlu Beden Kontrolleri — Değişik Şuur Halleri (ASC) — Tekinsizev: Kendiliğinden PK (RSPK) — Düşünce Fotoğrafçılığı — Gözsüz Görüş — Radyestezi ve Radyonik Bilimi — Telkinbilim.

b — Parapsikoloji Araştırmalarının İlk Yılları ve SPR

Parapsikoloji araştırmalarının yakın tarihi, başlıca iki kuruluşa dayanmaktadır:

1 — *'Klâsik'* anlamda deneyleri ile ilk adımları atan, 1882 kuruluş tarihli İngiliz Psişik Araştırma Derneği (SPR).

2 — Parapsikolojik olayları, istatistik, matematik analiz ve mekanik kontroller uygulaması şeklinde katı bilimsel yöntemlerle incelemeyi yeğleyen Dr. J.B. Rhine'ın 1932'de North Carolina, Duke Üniversitesi Psikoloji Fakültesi'nde kurduğu Parapsikoloji Laboratuvarı.

Ancak, Parapsikoloji biliminin temellerinin Batı Dünyası'nda atılmasına rağmen, 1930'lardan bu yana parapsişik araştırmaların merkezi, Rusya'nın önderliği altında Sosyalist Dünya olagelmektedir. Sheila Ostrander ile Lynn Schroeder'in kitaplarından öğrendiğimize göre, bugün en üst seviyeden Sovyet bilim adamları, parapsikolojik araştırma sahasında oldukça önemli atılımlar içindedirler.

19. Yüzyıl'ın sonlarına doğru İngiltere'de, insanlığın benimsediği dünya görüşünün boşluğunu, değersizliğini artık iyice anlamış olan bir çok aydın kişi vardı. Bunların arasından, araştırmacılar ve bilim adamlarından oluşan ve önceleri dağınık bir halde, sonradan ise örgütlenmiş bir bünye şeklinde, *«Evren'e nihai soruyu sormak»* isteyen ufak bir grup çıktı. Bu kişiler, Psişik Araştırma Derneği'nin (SPR: Society for Psychical Research) kurucularıydı. İnsanı sadece bir makina olarak tanımlayan görüşle tatmin olmayıp bunalarak, alışılagelmiş bilim tarafından ihmal edilmiş olan ve insanın gerçek yapısına daha bir ışık tutabilme ümidini taşıyan her tür olayı incelemeye koyuldular. Kendilerini diğer sorunlardan çok daha fazla meşgul eden sorun, *'nihaî soru,'*

«İnsan kişiliğinin herhangi bir parçası olan bedenin ölümünden sonra, varlık, yaşamını sürdürür mü?» sorusuydu.

c — SPR'nin İlk Üyelerinden Ünlü Üç İsim: JUNG - FREUD - JANET

SPR'nin ilk kurucuları en yüksek seviyeden aydın kişilerdi: Sonradan Cambridge Üniversitesi'nde Ahlâk Felsefesi Profesörü olan Henry Sidgwick, klâsik araştırmacı ve şair F.W.H. Myers ve sonradan Sir ünvanı alan fizikçi William Barrett. Hepsi de tek bir noktada birleşiyorlardı: *19. Yüzyıl biliminin kendilerini içine sürüklediği mekanik kördüğümden çıkacak bir yol bulmak!*

SPR'nin 1882'deki kuruluşunu izleyen yıllarda Derneğin üyeleri, bütün ayrıntıları dikkatle kontrol ederek ve tanıklarla görüşerek yüzlerce vaka topladılar. Bunların yanısıra, yürüttükleri değerli bir çok psikolojik araştırmanın arasında, *'histeri'* ve *'çok sayıda kişilik'* (multiple personality) olayları ile *'rüyalar'* ve *'halüsinasyonlar'* da yer alıyordu. İnceledikleri ve o gün için *'açıklanamaz'* olan konuların hemen hepsi bugün ılımlı bilim tarafından dahi kabul edilir olmuştur.

Aralarında Freud, Janet ve Jung'un da bulunduğu ilk psikoterapistlerin çoğu Derneğin üyesiydi. Freud, çalışma yaşamının zirvesinde, *«Eğer yaşamımı tekrarlayabilseydim, kendimi, psikanaliz yerine parapsişik araştırmaya adardım,»* demiştir. Çalışmaları sırasında rastladığı bir takım parapsikolojik olayları da dikkate alan Freud, ilkel hayvanlarda fizikî duyular gelişmeden önce parapsişik duyunun iyice yerleşmiş bulunduğunu ileri sürmüştür.

Freud'un öğretmenlerinden, Fransız Pierre Janet de yirmi kadar hastasının, hipnoz altındayken telepatik

deneyimler geçirdiklerini gözlemlemiştir. 1884'de Léonie adındaki bir hastasını hipnotize eden Janet, uzak bir mesafeden bu süjeye (üzerinde deney yapılan kişi'ye) zihnî emirler göndermişti. Örneğin, zihninden, süjenin bir lambayı yakmasını geçirdiğinde, Léonie buna olumlu karşılık veriyordu. Bir keresinde, kardeşi Paul Janet, kazara kolunu incittiğinde, az ötedeki hipnotize olmuş hastası bağırmış, kendi dirseğini oğuşturmuştu.

Tıp öğrencisi olduğu gençlik günlerinden son günlerine kadar parapsikoloji ve spiritüalizmle çok yakından ilgilenen Jung ise, *«açıklayamadığı herşeyi bir hile olarak kabul etmek yanılgısına düşmeyi»* reddediyordu. 1919 yılında SPR'de verdiği bir konferansın, *«Bütün Eserleri»*nin (Collected Works, 1947) arasında yayımlanan ikinci baskısında yeralan bir dipnot oldukça ilginçtir:

«... Sözkonusu olayların üzerine tamamiyle psikolojik bir yaklaşımla eğilmenin yeterli olacağından kuşkuluyum. Sadece, parapsikolojinin buluşları değil, bunların yanısıra «Psişe'nin Tabiatı Üzerine» *(On the Nature of the Psyche) adlı kitabımda özetlenmiş olan kendi kuramsal düşüncelerim de beni, nükleer fiziğin sahası ile mekân-zaman sürekliliği kavramına değinen belirli postülalara sürükledi. Bu da,* psişe'nin hemen temelinde yatan 'transpsişik gerçek' *sorununu ortaya çıkarmaktadır.»* Jung, bu sözleriyle, parapsikolojinin günümüzde yapacağı atılımları ve alacağı yönü önceden nasıl sezdiğini ortaya koymaktadır.

Jung'un geliştirdiği ve parapsikolojiyi ilgilendiren önemli bir kavram da *«eşzamanlılık»*tır (synchronicity). Kendisinin, *«nedensel olarak değil de anlamlı bir şekilde bağıntılı olan bir olayın aynı anda* [simultane] *oluşması»* diye tanımladığı bu olgu, olayların paranormal bağlılaşmasını belirler *(Synchronicity: An Acausal Connecting Principle*, London, Routledge and Kegan Paul, 1972).

Jung'un parapsikoloji çalışmaları ile genel kuramları üzerine geniş bilgi için, özellikle, Aniela Jaffe'nin yazdığı şu kaynaklara başvurmak gerekir:

1 — «C.G.Jung and Parapsychology,» *International Journal of Parapsychology*, Vol. 10, No. 1 (Spring 1968).

2 — *From the Life and Work of C.G.Jung*, N.Y., Harper Colophon Books, 1971.

d — SPR'nin İlk Başkanları ve Faaliyet Yılları

SPR'nin karakteri ile akademik ve sosyal konumunu, en basit şekilde, hepsi de faal olarak Parapsikoloji araştırmalarında çalışmış olan geçmiş Başkanları'nın bir listesini vererek ortaya koyabiliriz. Bu başkanlar'ın arasında Nobel Ödülü almış üç bilim adamı, bir başbakan ile çoğu fizikçi ve filozoflardan oluşan çok sayıda profesör de yer almaktadır.

1882 — 84 **Henry Sidgwick** (1838-1900). İngiliz Filozofu. Ahlâk Felsefesi Profesörü, Cambridge (1883-1900).

1885 — 87 **Balfour Stewart** (1828-1887). F.R.S. İskoç Fizikçisi ve Meteoroloğu. Kew Gözlemevi Müdürü (1859-71); Doğa Felsefesi Profesörü, Owens Koleji, Manchester (1870-87). Yayılan ısı'ya ilişkin araştırmaları **'spektrum analizi'nin** gelişmesine katkıda bulunmuş; yeryüzü mıknatıslığı'*nı* etüd etmiş; Güneş Lekeleri'ni incelemiştir.

1888 — 92 **Henry Sidgwick.**

1893 **I. Earl of Balfour** (: Arthur J. Balfour, 1848-1930). İngiliz Filozofu ve Devlet Adamı. İrlanda İşleri Bakanı (1887-91); Başbakan (1902-05); Dışişleri Bakanı (1916-19); İngiliz Bilim Geliştirme Kurumu (British Association for the Advancement of Science) Başkanı; vb.

1894 — 95 **William James** (1842-1910). Amerikan Psikoloğu ve Filozofu. Felsefe ve Psikoloji Profesörü, Harvard (1881'den itibaren). Felsefede **'pragmacılık'** (pragmatism) ekolünün kurucularından.

1896 — 97 **Sir William Crookes** (1832-1919), O.M., F.R.S. İngiliz Fizikçisi ve Kimyacısı. **'Thallium'**un kâşifi (1861); **'radyometre'**nin, **'Crookes tüpü'**nün ve **'spintharlskop'**un bulucusu. Kurucu ve Editör, **Chemical News** dergisi.

1900 **Frederic W.H. Myers** (1843-1901). İngiliz Şairi ve Deneme Yazarı. Eğitim Bakanlığı Müfettişi (1872-1900). **'Telepati,' 'süpernormal'** gibi terimlerin bulucusu.

1901 — 3 **Sir Oliver Lodge** (1851-1940), F.R.S. İngiliz Fizikçisi ve Yazarı. Profesör, Üniversite Koleji, Liverpool (1881-1900); Rektör, Birmingham Üniversitesi (1900-19). Yıldırım, elektro-manyetik dalgalar ve telsiz-telgraf üzerine araştırmalar yapmıştır. Fizik Derneği (Physical Society), Radyo Derneği (Radio Society), vb. Başkanı.

1904 **Sir William Barrett** (1844-1925), F.R.S. İngiliz Fizikçisi. Fizik Profesörü. Kraliyet Bilim Koleji, Dublin (1873-1910). Mıknatıslık, yayılan ısı, ses ve görme kudreti üzerinde araştırmalar yürütmüştür. 1876'da, İngiliz Bilim Geliştirme Kurumu'nun Antropoloji Bölümü'ne, **'hipnoz altındaki süjelerde telepati'** konusunda bir yazı sunmuş; Kurum ise bu yazıyı yayımlamayı ya da bir İnceleme Komitesi oluşturmayı reddetmiştir.

1905 **Charles Richet** (1850-1935). Fransız Fizyoloğu. Tıp Profesörü, Paris Üniversitesi (1887-1927). **'Serum tedavisi'**nin prensiplerinin ve **'anafilaksi'** (serum hastalığı) fenomeninin kâşifi. **1913 Nobel Fizyoloji ve Tıp Ödülü sahibi.**

1906 — 7 **Rt. Hon. Gerald Balfour.** Arthur J. Balfour'un kardeşi. Trinity Koleji Üyesi, Cambridge; İrlanda İşleri Bakanı (1895-6); Ticaret Odası Başkanı (1900-5).

1908 — 9 **Bn. Henry Sidgwick** (: Eleanor Mildred, 1845-1936). Arthur J. Balfour'un kızkardeşi. Müdire, Newnham Koleji, Cambridge (1892-1910).

1910 **H. Arthur Smith,** M.A., L.L.B. Avukat.

1911 **Andrew Lang** (1844-1912). İskoç Edebî Bilim Araştırmacısı, Şair ve Yazar. Mitoloji ve Halk Öyküleri üzerine otorite. Theocritus ve Homer'i çevirmiştir.

1912 **W. Boyd Carpenter,** D.D., K.C.V.O. Ripon Piskoposu; Westminster Kilisesi Özel Kurul Üyesi.

1913 **Henri Bergson** (1859-1941) Fransız Filozofu. Profesör, Sorbonne, Paris (1900-21); Akademisyen. **'Bergsonizm'** felsefe ekolünün kurucusu. **1927 Nobel Edebiyat Ödülü sahibi.**

1914 **F.C.S. Schiller** (1864-1937) İngiliz Pragmacı Filozofu. Öğretmen, Oxford (1903-26); Profesör, Southern California Üniversitesi (1929'dan itibaren).

1915 — 16 **Gilbert Murray** (1866-1957), LL.D., LITT.D., O.M. İngiliz Klâsik Edebiyat Araştırmacısı. Grekçe Profesörü, Glasgow (1889-99); Grekçe Kraliyet Profesörü, Oxford (1908-36); Şiir Sanatı Profesörü, Harvard (1926). Euripides ile Aeschylus'un yapıtlarının çözümleyici derlemelerini yapmış; dış politika ve uluslararası anlayış üzerine kitaplar yazmıştır.

1917 — 18 **L.P. Jacks** (1860-1955), LL. D., D.D. İngiliz Din Adamı, Filozofu ve Yazarı. Unitarian Mezhebi Vaizi (1887'den itibaren); Felsefe Profesörü (1903-31) ve Rektör (1915-31), Manchester Koleji, Oxford. Editör, **Hibbert Journal** dergisi.

1919 III. **Lord Rayleigh** (: John William Strutt, 1842-1919), O.M., F.R.S. İngiliz Matematikçisi ve Fizikçisi. Deneysel Fizik Profesörü, Cambridge (1879-84); Doğa Felsefesi Profesörü, Kraliyet Kurumu (1887-1905); Rektör, Cambridge (1908). Ses teorisi'ni araştırmış; gazların yoğunlukları'nın tespiti üzerinde çalışmıştır. **'Argon'**un kâşifi (Sir William Ramsay'la birlikte). **1904 Nobel Fizik Ödülü sahibi.**

1920 — 21 **William McDougall** (1871-1938), M.SC., M.B., F.R.S. İngiliz Psikoloğu. Psikoloji Profesörü, Harvard (1920-27) ve Duke Üniversitesi, N. Carolina (1927-38).

1922 **T. W. Mitchell,** M.D. Editör, **British Journal of Medical Psychology** dergisi.

1923 **Camille Flammarion** (1842-1925). Fransız Astronomu ve Yazarı, Paris Gözlemevi'nde (1858-62; 1867) ve Boylamlar Dairesi'nde (1862-65) Görevli. Juvisy Gözlemevi Kurucusu (1882) ve Müdürü. Ay'ı, Mars'ı ve Çiftyıldızlar'ı incelemiş; Fransız Astronomi Derneği'ni kurmuş (1887); çeşitli astronomi dergilerinin editörlüğünü yapmış; yazılarında astronomi çalışmalarını popüler hale getirmiştir.

1924 — 25 **J.G. Piddington.** İş adamı. Derneğin para işleri yöneticisi.

1926 — 27 **Hans Driesch** (1867-1941). Alman Biyoloğu ve Filozofu. Profesör, Heidelberg (1911), Köln (1920), Leipzig (1921). **'Deneysel Biyoloji'**nin öncülerinden; **'dirimselcilik'** (vitalism) ekolünün savunucusu.

1928 — 29 **Sir Lawrence Jones Bt.,** B.A. (Oxon), F.R.S.L.

1930 — 31 **Walter Franklin Prince** (1863-1934), PH.D. Amerikalı Hakim. **'Çok sayıda kişilik'** araştırmacısı.

1932 **Bn. Henry Sidgwick** (Şeref Başkanı). Sir Oliver Lodge ile birlikte.

1933 — 34 **Bn. Alfred Lyttelton** (: Edith Balfour, 1865-1948), D.B.E., G.B.E. İngiliz Bayan Piyes Yazarı. Uluslararası işbirliği, savaş mültecileri, vb. çeşitli konularla ilgili Komiteler'in Üyesi (1916-25); Milletler Cemiyeti (League of Nations) Kongresi'nde Yedek Delege (1923, 1926-28, 1931).

1935 — 36 **C.D. Broad** (d. 1887), LITT.D., F.B.A., İngiliz Filozofu. Aristotelian Derneği Başkanı (1927-28); Ahlâk Felsefesi Profesörü, Cambridge (1933-53).

1937 — 38 **IV. Lord Rayleigh,** F.R.S. J.W. Strutt'un oğlu. İngiliz Fizikçisi. İngiliz Bilim Geliştirme Kurumu'nun Başkanı.

1939 — 41 **H.H. Price,** F.B.A. Mantık Profesörü, Oxford.

1942 — 44 **R.H. Thouless,** PH. D. Psikolog, Cambridge.

1945 — 46 **G.N.M. Tyrrell,** B.A. İngiliz Fizikçisi ve Matematikçisi. Marconi ile birlikte **'radyo'**nun geliştirilmesinde çalışmıştır.

1947 — 48 **W.H. Salter,** LL.B. Klâsik Edebiyat Araştırmacısı.

1949 **Gardner Murphy.** Psikoloji Profesörü, Harvard.

1950 — 51 **S.G. Soal,** M.A., D.SC. Matematikçi.

1952 **Gilbert Murray.**

1953 — 55 **F.J.M. Stratton,** D.S.O., F.R.S. Astrofizik Profesörü, Cambridge; Güneş Fiziği Gözlemevi Yöneticisi, Cambridge; Kraliyet Astronomi Derneği Başkanı.

1956 — 58 **G.W. Lambert,** C.B. Devlet Bakanı Yardımcısı, Savaş Dairesi. **'Tekinsizev'** olgusuna ait **'jeofizik teori'**nin bulucusu.

1958 — 60 **C.D. Broad.**

1960 — 61 **H.H. Price.**

1961 — 63 **E.R. Dodds,** F.B.A., M.A., D. LITT. Grekçe Kraliyet Profesörü, Oxford.

1963 — 65 **D.J. West,** M.D., CH.B., D.P.M. Psikiyatr ve Kriminolojist.

1965 — 69 **Sir Alister Hardy,** F.R.S. Zooloji Profesörü, Oxford.

1970 **W.A.H. Rushton,** F.R.S. Tıbbî Araştırmalar Başkanı, Trinity Koleji, Cambridge; Görsel Fizyoloji Profesörü, Cambridge.

1971 **C.W.K. Mundle,** B.A. (Oxon), M.A. Başkan, Felsefe Bölümü, Kuzey Galler Üniversite Koleji, Bangor.

Eğer, Başkan Yardımcıları ile Danışma Kurulu üyelerini de katsaydık ortaya çok daha görkemli bir liste çıkardı (örneğin, elektronu keşfeden Sir J.J. Thomson

gibi kişiler). Ancak, böyle taslak biçimindeki bir liste bile, parapsikolojik araştırmanın bâtıl itikatlı bazı kişiler için bir oyun sahası olmadığını gözler önüne sermek için yeterli olacaktır.

e — Amerika'da İlk Parapsikolojik Araştırma Kurumu Olan ASPR

SPR'nin kuruluşundan bir kaç yıl sonra, 1885'de Boston'da, özellikle psikolog William James'in (1894-95'de SPR başkanı) çabalarıyla, parapsişik araştırmalar yapmak üzere yeni bir dernek kuruldu: Amerikan Psişik Araştırma Derneği (ASPR: American Society for Psychical Research). 4 yıl sonra SPR ile birleşen ASPR, 1907'de tekrar bağımsız hale geldi. Dernek 1906'da da Columbia Üniversitesi Felsefe Profesörü J.H. Hyslop'un yönetimi altında New York'a taşınmıştı. Hyslop'dan sonra başkanlığa, ileride hem SPR'nin başkanlığını iki yıl süreyle yürütecek, hem de Duke Üniversitesi'ndeki ünlü parapsikoloji laboratuvarının kurulmasında ve çalışmalarında emeği geçecek olan psikolog Dr. William McDougall geçti. SPR'nin izinden yürüyen Dernek üyeleri, telepati, durugörü, radyestezi gibi, *«kısacası, parapsikolojik, parapsişik ya da paranormal diye adlandırılan her türlü olayı»* incelemek amacını güdüyordu.

f — Prof. Richet ve Parapsikoloji Çalışmaları

SPR ile ASPR'yi örnek alan diğer Avrupa Ülkeleri de, birbiri ardına, parapsikoloji araştırmalarına eğilmeye, dernekler oluşturmaya başladılar. Fransızlar, 1919'da, ilk başkanlığını Dr. Charles Richet'in yaptığı Uluslararası Metapsişik Enstitüsü'nü (Institut Métapsychique International) kurdular. 1905'de SPR'nin başkanlığını yürüten, 1913'de de Nobel Ödülü alan Tıp Profesörü Dr. Charles Richet, parapsişik deneylerin yürü-

tülmesiyle ilgili iki önemli konuda ilk adımları atmakla parapsikoloji sahasında önderlik yapmış bir bilim adamıydı.

Parapsikoloji deneylerinde istatistikî yöntemi ilk kez uygulayan Dr. Richet, oyun kâğıtlarını yarı-saydam zarflara koyarak hipnoz altındaki süjelerden bu kartları durugörü ile *'görmelerini'* istiyor, sonra da deneylerin sonuçlarını matematiksel olarak kaydediyordu. Bu atılımın yanısıra, parapsikoloji araştırmalarına en önemli katkısı, taa F. Anton Mesmer'in zamanından beri süregelen ve 19. Yüzyıl'da yeralan ilk bilimsel parapsikoloji deneylerine hakim olan, *«telepati ile durugörünün ancak hipnoz altında ortaya çıktığı»* inancını kırmasıdır. Paranormal algılamaların, süje normal şuur halinde iken dahi geçerli olabileceğini ilk kez öne süren Dr. Richet, hipnoz kullanmadan parapsişik deneyler yürüten ilk bilim adamı olmuştur. Dr. Charles Richet, 1922 yılında, *«Psişik Araştırmanın Otuz Yılı»* (Thirty Years of Psychical Research) adında, oldukça önemli ve geniş kapsamlı bir kitap da yayımlamıştır.

g — Avrupa'da İlk Parapsikoloji Çalışmaları

Az süre sonra, öncü ülkelerdekinin benzeri örgütlerin Almanya ve İtalya ile İskandinav Ülkelerinde de ortaya çıkmasıyla uluslararası bir parapsikoloji araştırma platformu oluşmaya başladı. Nitekim, 1921 yılında Kopenhag'da, ilk Uluslararası Psişik Araştırma Konferansı, arkasından da 1923'de Varşova'da ikinci uluslararası konferans toplandı. Bu ikinci kongre sırasında, özellikle, parapsişik araştırma terminolojisi standart hale getirilmeye çalışıldı, ancak bu atılım başarısızlıkla sonuçlandı.

h — Parapsikoloji'nin Geriletildiği İlk Yıllar

Bir süre için, parapsikoloji araştırmalarının, psikolojinin tanınmış bir branşı olarak modern bilimin bünyesine yerleşeceği sanılmıştı ama, sonuç böyle olmadı. Yirminci Yüzyıl'ın ilk yıllarında psikoloji giderek mekanik ve davranışçı (behaviouristic) anlayışa yönelmeye başlayınca, parapsikolojik araştırmalarla arasındaki ilinti de hoş karşılanmamaya başladı. Akademik psikolojinin ünlü kişilerinden bazıları bu küçümsenen araştırma sahası ile ilgilerini sürdürmelerine karşılık (örneğin, William James ile William McDougall gibi) genç psikologlar için bu konu gitgide kabûl edilir olmaktan çıkıyordu. Hatta Freud bile, akıntıya kürek çekmeyerek, 1922 yılında, psikanalizci akımın içinden gelen baskılara boyun eğdi ve telepati konusunda yazdığı *«Psikoanaliz ve Telepati»* («Psychoanalysis and Telepathy», *Psychology and Extrasensory Perception*, der. Raymond Van Over, N.Y., Mentor Books, 1972, pages 109-126) adlı raporunu açıklamadı. Bu yazı ancak Freud'un ölümünden sonra yayımlanabilmiştir.

Parapsikoloji üzerine araştırmalarını sürdürenler ise, öte yandan, parapsişik konularla ilgili, oldukça geniş kapsamlı bir bilgi dağarcığı edindiler. Yüzlerce rüya ve halüsinasyonlar ile belirgin telepati olaylarının hepsi dikkatle belgelendi ve tasnif edildi. Hipnoz, otomatik yazı, radyestezi (dowsing), durugörü (clairvoyance) ve diğer konular üzerine yapılan laboratuvar deneyleri, günümüz standartlarına göre yeterli olmasa dahi o günlerin ılımlı psikologlarının yöntemlerinden pek de aşağı kalmayan yöntemlerle yürütüldü. İnsanda, bedenin normal duyu mekanizmalarını aşkın melekelerin mevcudiyeti üzerine yürütülen asıl iddia kanıtlanmamıştı ama, bu konuyla ilgili incelemelerin sürdürülmesi için de oldukça güçlü bir ortam yaratılmıştı.

ı — Prof. Murray'ın Parapsikoloji Çalışmaları

Bu günlerin en başarılı deneycilerinden biri de Prof. Gilbert Murray'dı. 1915-16 yıllarında SPR Başkanı olan Prof. Murray (1952'de ikinci kez Başkan seçilmiştir) ile

seçkin arkadaşlarından oluşan yakın çevresi, uzun süre, *«düşünce nakli»* (thought transference), yani telepati üzerine eğildiler. Tüm deney süresince, Prof. Murray'ın kendisi *'alıcı'* (percipient) ve grup içinden değişik üyeler de *'verici'* (agent) olarak çalıştılar. Prof. Murray çok tanınmış bir bilim adamı olmasına rağmen, yaptığı bu telepati deneyleri o günlerde pek önemsenmemiştir.

Prof. Murray, 1952'de ikinci kez Başkanlığı sırasında yazdığı bir yazıda bu deneylerden de söz etmektedir:

«... Yöntem hep aynıydı. Aradaki kapılar kapanmak şartıyla diğer bir odaya gönderilirdim. Arkadaşlar oturma odasında kalırlar; içlerinden biri, hemen kelimesi kelimesine not edilen bir konu tasarlardı. Sonra, beni içeriye çağırırlar ve düşüncenin bana nakledildiği şeklini saptarlar, benim söylediklerimi de not ederlerdi.»

Parapsikolojik araştırmalarda istatistikî uygulamaların başlangıcından önceki günlere rastlayan bu deneylerin ilk beşyüzü sırasında, yüzde altmış kadar olumlu, yüzde kırk kadar da olumsuz sonuç alınmıştır.

Prof. Murray, yazısını şöyle sürdürmektedir:

«Şurası muhakkak ki, 'alıcı'*nın kendisinin kişisel izlenimi hiçbir şekilde kesin kanıt olarak kabul edilemez. Ancak, yaptığım bu tahminlerde,* 'telepatiye uygun düşen ve başka herhangi bir şeyle açıklanamayan,' *dünya-çapında diyebileceğimiz bir niteliğin bulunduğunu söyleyebilirim. Tahminlerim, her zaman, belli belirsiz, duygusal bir havanın ortaya çıkmasıyla birlikte başlar... Yanıldığım zamanlarda bile, çoğunlukla böylesine bir hava kendisini hissettirmiştir. Yani, sözkonusu olan, herhangi bir idrak etme faaliyeti ya da bana nakledilmiş bulunan herhangi bir malûmat değil de daha ziyade bir duygu ya da bir heyecandır. Zaten, seçilen basit bir deney kartını ya da rakamı, hatta, herhangi bir şekilde ilginç ya da hoşa gidici olmayan bir konuyu tahmin etmekte hiç başarılı olamamam da dikkate alınması gereken bir durumdur.*

«Telepati sözüyle ne demek istediğimize bir bakalım. Sanırım, bu Derneğin çoğu üyesi, telepatinin, muhtemelen, günlük yaşam sırasında herkesçe ve özellikle yakın kişilerce paylaşılan, göze çarpmayan, ortak bir olay olduğu düşüncesinde, Bergson'la hemfikirdir. İki arkadaşın, aynı anda aynı düşünceye nasıl vardıklarını hepimiz biliriz. Çok hassas bir gözlemci olan Tolstoy, 'bir insanın diğer bir insana ait düşünceleri tahmin etmesini sağlayan içgüdüsel duygu'*dan söz etmektedir...»*

j — Psikolog Watson'un Çalışmaları ve Parapsikoloji'nin Gelişimi

1927 yılı sonbahar aylarından itibaren şansı olumlu yönde değişen parapsikoloji araştırmacıları, artık giderek, mekanik dünya görüşüne dayanan kurulu düzenin muhalefetini kırmaya ve kendilerini kabul ettirmeye başladılar. Bu tarihte, John B. Watson'un davranışçı öğretilerini izlemeyi reddeden birkaç ünlü psikologdan biri olan Dr. William McDougall, Duke Üniversitesi'ndeki yeni Psikoloji Fakültesi'nin başkanı olarak görevine başlamak üzere North Carolina eyaletine ayak bastı. 1871 doğumlu Dr. McDougall, 1900 yılında profesyonel bir psikolog olmak üzere ilk Londra'da, sonradan da Oxford'da yerleşmesinden önce biyoloji, antropoloji ve tıp alanlarında zaten tanınmış bir kişiydi. Birinci Dünya Savaşı sırasında İngiliz Ordusu'nda tıp subayı olarak savaş nevrozu vakalarına bakan Dr. McDougall, savaştan sonra, Harvard'da psikoloji profesörü oldu. 1920-21 yıllarında da SPR'nin Başkanlığı gibi önemli bir görevi üstlendi.

Dr. McDougall'ın Duke Üniversitesi'ne gelişinden kısa bir süre sonra kendisine başvuran iki genç biyolog üniversitenin bünyesi içinde parapsikolojik araştırmalar yapmak üzere izin verilmesini rica ettiler. Bu genç biyologlar, Dr. Joseph Banks Rhine ve eşi Dr. Louisa Rhine'dı. McDougall'ın büyük yapıtı olan *«Beden ve Zihin: Animizm'in bir Tarihi ve Savunması»* (Mind and Body: A History and Defence of Animism) adlı kitabı ve ayrıca, Clark Üniversitesi'ndeyken *«Bir Üniversite Çalışması olarak Psişik Araştırma»* («Psychical Research as a University Study») adı altında verdiği konferansı okumuşlardı. SPR başkanlığı yapmış Dr. McDougall'ın parapsikolojik araştırmalara önem veren bir kaç psikoloji profesöründen biri olduğunu ve ayrıca, üniversite rektörü Dr. William Preston Few'in de bu konuyla ilgilendiğini biliyorlardı. Bu durumda, Duke Üniversitesi, 1927'de bir parapsikoloji araştırma programının tesisi için ideal bir yer sayılabilirdi. Dr. McDougall'ın kendi deyimiyle, *«görkemli bir atılganlık»*-la kendilerini bu yola adayan Rhine çifti, biyoloji öğretmenliğini bir yana bırakarak, Harvard'da bir yıl süreyle psikoloji ve felsefe öğrenimi gördüler. Dönüşte, insanın tabiatı sorununa yöneltilecek yeni bir girişime önderlik etmek üzere, Duke Üniversitesi Psikoloji Fakültesi'nin bünyesine katıldılar. Dr. J.B. Rhine, olağanüstü dayanıklılık ve azim gösteren bir kişiliğe sahipti. Bilimsel yöntemlerin, varoluş'un derin gizemlerini çözmede yeterli olacağına bütün kalbiyle inanıyordu.

k — Dr. Rhine ve Eşi Dr. Louisa Rhine'ın İlk Parapsikoloji Çalışmaları

Böylece, 1932 yılında, Dr. J.B. Rhine ile eşi Dr. Louisa Rhine, Duke Üniversitesi Psikoloji Fakültesi'nde resmen bir Parapsikoloji Laboratuvarı kurdular. Bu olay, sembolik olarak büyük bir önem taşıyordu: Telepati ve durugörü gibi, bilim çevrelerince o ana kadar tedirginlikle karşılanan konular üzerine yapılacak araştırmalar ilk kez akademik saygınlık kazanmış ve akademik çevrelerce tanınmış oluyordu.

Dr. Rhine, parapsişik araştırmanın konusunu oluşturduğu öne sürülen heterojen olaylar topluluğu arasından, üzerine eğilmek üzere tek bir maddeyi seçti: Bu da bazı kişilerin, bedensel duyuları kullanmadan dış dünyadan ya da diğer insanların zihinlerinden malûmat edinebilecekleri inancıydı. Dr. Rhine, sözkonusu bu olgu için ESP: *«duyu-dışı algılama»* (extrasensory perception) deyimini buldu. Ayrıca benimsediği bu yeni bilim dalının adını da yenileyen Dr. Rhine, önceden de bahsettiğimiz şekilde, *'Parapsikoloji'* kelimesini kullandı. Bu her iki terim de bugün artık uluslararası olmuştur.

Oluşturdukları yeni terminoloji ve dinamik, deneye dayalı (empirical) yaklaşımları ile Dr. Rhine ve arkadaşları, *«duyu-dışı algılama»*nın incelenimini kesin, su götürmez bilimsel yöntemlere dayadılar. Dr. Rhine'ın yeni parapsikoloji ekolü, neredeyse aşırı diyebileceğimiz bir şekilde, istatistikî yöntemlere, matematik analizlere ve mekanik kontrollara bağlı kaldı.

Dr. Rhine ve yardımcılarının attıkları ilk adımlardan biri de ESP'nin şu üç ana şeklini tasnif ederek, açıkça saptamak olmuştur:

1 — *«Durugörü»* (clairvoyance): Fizikî bir nesnenin ya da olayın duyu-dışı algılanması.

2 — *«Telepati»* (telepathy): Bir başka insanın düşüncelerinin duyu-dışı algılanması.

3 — *«Kehanet»* (precognition): Gelecekteki bir olayın kendiliğinden bilinmesi.

Dr. Rhine, bu melekelerin varlığını denemek üzere, bugün çok iyi bildiğimiz *'kart tahmin etme'* tekniklerini geliştirerek, elde ettiği sonuçlara ihtimal hesabı uyguladı.

l — Zener Kartlarının İlk Ortaya Çıkışları

Dr. Rhine'ın yardımcılarından K.E. Zener'in adıyla anılan Zener Kartları, *'yıldız'*, *'daire'*, *'haç'*, *'kare'* ve *'dalgalar'* şeklindeki sembolleri taşıyan beş değişik karttan beşer tane içeren yirmibeşlik bir desteden oluşuyordu. Deney telepati üzerine yapılacaksa, *'verici'*, bir paravananın arkasında kartları teker teker açıyor, *'alıcı'* da vericinin bakmakta olduğu kartı telepatik olarak tahmin etmeye çalışıyordu. Durugörü deneylerinde ise süje, göremediği bir yerde bulunan destedeki kartların olduğu gibi sırasını (*'DT tekniği'*) ya da deneycinin, yüzlerini çevirmeden desteden teker teker ayırdığı kartların ne olduğunu (*'BT tekniği'*) tahmine çabalıyordu. Bu yöntemlerin yanısıra, daha başka teknikler de uygulanmaktaydı.

m — Dr. Rhine'ın Çalışmalarının Başarılı Sonuçları ve ESP Terimi

Yüzbinlerce kez binlerce değişik kişiyle uygulanan deneyler sonucunda durugörü ile telepati gerçeği üzerine yeterli kanıt topladığına inanan Dr. Rhine, 1934'de, «*Duyu-dışı Algılama*» (Extra-Sensory Perception) adında, Dr. McDougall'ın önsözünü taşıyan bir kitap yayımladı.

n — Parapsikoloji'nin Uluslararası Benimsenişi ve Gelişimi

Rhine ve arkadaşlarının hiç beklemediği bir şekilde, bu kitap aşırı bir ilgi gördü. Gazete ve dergiler parapsikoloji araştırmaları üzerine yazılar yayımlamaya başladılar. «*ESP*» deyimi artık evlere girmiş, *'kart tahmini'* popülerleşmişti. Olumlu ilgi ile birlikte olumsuz muhalefet de doğal olarak kendini gösterdi. Ancak, artık tohumlar ekilmiş, «*Parapsikoloji,*» bilimin önemli bir dalı olarak, tüm ağırlığıyla uluslararası platformdaki yerini almaya başlamıştı bile.

Yazar Hereward Carrington'un 1930'larda okuyucularına sunduğu bir listede, parapsikolojik araştırma derneklerine sahip ülkelerin —öncü derneklerin ülkeleri hariç— adları yer alıyordu: Avusturya, Rusya, İspanya, Portekiz, Hollanda, Belçika, İsviçre, Yunanistan, Polonya, «*Türkiye*», İzlanda, Japonya, Meksika, Kanada, İrlanda, Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika, Hindistan, Çin ve Arjantin. Gayrı resmî kuruluşlar ise, aşağı yukarı dünyanın her ülkesinde mevcuttu.

o — PK'nin Parapsikoloji Kapsamına İlk Girişi

Parapsikoloji araştırmalarının giderek dünya çapında önem kazanmasının yanısıra, parapsikolojinin inceleme alanı da üzerine eğilinmesi gereken yeni olayların saptanmasıyla birlikte genişliyor, yepyeni boyutlara ulaşıyordu. 1937'de Dr. McDougall'ın editörlüğü altında yayın hayatına başlayan *Journal of Parapsychology* dergisinin, altı yıl süresince telepati, durugörü ve kehanet üzerine yürütülen başarılı deneyleri yayımladıktan sonra, birden Mart 1943 sayısında yeni ve çok daha ilginç bir olayla ilgili raporları içerdiği görüldü. Deneycilerin iddiasına göre, insan düşüncesinin fizikî bir nesneyi doğrudan etkileyebileceğine dair kanıtlar mevcuttu. «*Zihnin maddeye hakimiyeti*» etkisi (mind-over-matter effect) ile ilgili bu olayı açıklamak için PK: «*Psikokinezi*» (psychokinesis) terimi kullanıldı.

Bu kez, daha değişik bir tekniği gerektiren *'zar atma'* deneyleri ile bu melekenin de gerçekten var olduğu kanıtlanınca, PK de ESP'yi bütünleyici bir olay olarak, parapsikoloji araştırmalarının kapsamına girdi. Aslında, Dr. J.B. Rhine, PK'nin mevcudiyetini durugörünün mevcudiyetinin mantıksal bir sonucu olarak görüyordu. Durugörü şeklinde ortaya çıkan bir algılama sırasında fizikî bir nesnenin farkına varabilen zihin, çok az da olsa

bu nesne üzerine belirli bir güçle etki ediyor olmalıydı. Madde zihni etkileyebiliyorsa, zihin de maddeyi etkileyebilmeliydi. Dolayısıyla, *'Rhine Ekolü'*nün izleyicilerine göre, sinir sisteminin *'duyumsal ve harekî'* (sensory and motor) veçhelerine tekabül eden ESP ile PK, yani Duyu-dışı Algılama ile Psikokinezi, kardeş olaylardı.

p — PSI'nin Parapsikoloji Terimine İlk Girişi

1947 yılında, Cambridge Üniversitesi parapsikologlarından, 1942-44 yılları arası SPR'nin başkanlığını yapmış Dr. R.H. Thouless, ESP ile PK olgularının tümünün tek bir ad: PSI terimi ile tanımlanmasını önerdi. *«Psi,»* zihin ya da ruh anlamına gelen Grekçe *'Psişe'* kelimesinin ilk harfi, Grek alfabesinin de *'yirmiüçüncü'* harfi oluyordu (Ψ). Zihnin, bedenin duyumsal ya da harekî uzuvlarını hiç kullanmaksızın madde ile etkileşmesinin herhangi bir biçimde ortaya çıkışına, bugün, *«Psi-etkisi»* ya da *«Psi-olayı»* demekteyiz. Parapsikoloji de, kısaca, *«Psi-incelenimi»* olarak tanımlanabilir. Bu terimin tamamiyle benimsenip, oldukça geniş kapsamda kullanılmasının yanısıra, eski ESP ve PK terimleri de etkinliğini sürdürmektedir.

Duke Üniversitesi Parapsikoloji Laboratuvarı'nın etkinliğini sürdürmesinin yanısıra, 1951 yılında kurulan Amerikan Parapsikoloji Vakfı da (Parapsychology Foundation) araştırma bursu sağlayan, öğrenci ve araştırmacılar için güzel bir kitaplığı olan, uluslararası seminerler düzenleyen, diğer enstitü ve grupların çalışmalarına yardımcı olan, parapsikoloji üzerine en son gelişmeleri içeren bir bülten yayımlayan ve Fransa'da Avrupa için bir Parapsikoloji Merkezi kuran, oldukça önemli bir kuruluş olarak ortaya çıktı.

r — Hollanda'da Bir Üniversitede İlk Parapsikoloji Kürsüsü

1950'lere, İngiltere'de yer alan ve duyu-dışı olayları konu edinen iki önemli konferansla girildi: Dr. J.B. Rhine'ın Kraliyet Tıp Derneği'nin (Royal Society of Medicine) Psikiyatri Bölümü'ne hitaben yaptığı konuşma ile Dr. Thouless'in Kraliyet Kurumu'nda (Royal Institution) verdiği konferans. Parapsikolojinin içerdiği konuların giderek daha fazla kişinin ve kuruluşun ilgisini çekmesini sağlayan bu tür çalışmaları, 1953'de atılan önemli bir adım daha izledi: İlk Parapsikoloji Kürsüsü tesis edilmişti. Ancak, bu girişim, deneysel araştırmaların çoğunun yürütüldüğü Amerika ya da İngiltere'den değil de Hollanda'daki Utrecht Devlet Üniversitesi'nden geldi. Kürsünün ilk sahibi, Hollanda Psişik Araştırma Derneği üyesi, psikolog Dr. W.H.C. Tenhaeff oldu.

Aynı yıl, Utrecht'de, Uluslararası Parapsikoloji Kongresi toplandı. Dört yıl sonra, 1957'de, bütün dünyada gelişmekte olan profesyonel araştırmanın işçiler ordusunun ihtiyaçlarını karşılamak üzere, Parapsikoloji Kurumu (Parapsychological Association) kuruldu. En sonunda, parapsikoloji, otonom, tümüyle gelişmiş bir bilim dalı olarak uluslararası çapta örgütlenmişti.

s — Sovyetler Birliği'nde Parapsikoloji Çalışmaları

Parapsikoloji'nin, 1960'larda, Sovyetler'de atılan önemli adımlar sonucunda tüm Sosyalist ülkelerce ciddiyetle benimsenirken, Batı Dünyası'nda bir dar boğaza girdiğini görüyoruz. Bunun nedenlerini, özellikle, Batı'nın laboratuvardaki parapsikolojiyi hâlâ daha *'psi'* gerçeğini kanıtlama çabası olarak değerlendirmesinde ve çalışmaları sadece bu amaçla yönlendirdiğinde de tıkanıp kalmasında aramak gerekir. Ayrıca, parapsikolojiyi ilk çalışmalarından itibaren biyoloji, fizyoloji ve biyonik bilimi (bionics), vb. ile doğrudan ilgili yeni bir Doğa Bilimi sahası olarak ele alan Sovyet araştırmacıları-

nın aksine, Batılı bilim adamları ESP araştırmasını, psikolojinin, belki biraz da hoşgörüyle karşılanacak bir üvey evlâdı gibi gördüler. Bu iki önemli hususun yanısıra, Batılılar'ın örgütlenmiş grup çalışmalarına bir türlü yönelemeyip, Devlet'in güçlü desteğini yanlarına alamamaları ve dolayısıyla, kendi yağıyla kavrulan bölük pörçük birtakım çabaların iyiniyetine bağlı kalmaları da böyle bir duraklama devresine girilmesini çabuklaştırdı.

t — Dr. Schmidt ve Kehanet Makinası Çalışmaları

1965'de Dr. J.B. Rhine emekliye ayrılınca, Duke Üniversitesi de parapsikoloji tarihinin temel taşlarından, ünlü Parapsikoloji Laboratuvarı'nı artık desteklemeyeceği kararına vardı. Ne var ki, üç yıl evvel, 1962'de, gene Dr. J.B. Rhine'ın önderliğinde tesis edilmiş olan İnsan Tabiatı Üzerine Araştırma Vakfı (FRNM: Foundation for Research on the Nature of Man), Parapsikoloji Laboratuvarı ile personelinin himayesini üstlenebiliyor ve tüm örgüt Üniversite Kampusu dışındaki bir araziye taşınıyordu.

Boeing Bilimsel Araştırma Laboratuvarları'ndan (Boeing Scientific Research Laboratories), Dr. J.B. Rhine'ın Duke Üniversitesi'nde boşalttığı yere gelen fizikçi Dr. Helmut Schmidt, psi deneylerinde elektronik teçhizat kullanımının önderliğini yapmakla tanınmıştır. Dr. H. Schmidt'in kendine özgü düşüncesi, süjelerin, radyoaktif çözünme ile ortaya çıkan, temel kuantum seviyesindeki olayları — yani, modern fizik teorilerine göre, önceden üzerinde tahmin yürütülemeyen olayları — tahmin etmelerini sağlamaktı. Bu yöntem, o ana kadar parapsikoloji ile ilgilenmemiş olan fizikçilerin de dikkatini çekmişti. Radyoaktif kaynak olarak bir parça *'strontium - 90'* kullanılıyordu. Modern fiziğe göre, atom çekirdeklerinin radyoaktif çözünmesi, tamamen rasgele bir biçimde oluşmakta ve dolayısıyla da tahmin edilemez olarak kabul edilmektedir. Belirli bir süre sonra çözünecek olan atom sayısını aşağı yukarı hesap edebiliriz ama, herhangi bir atomun çözüneceği anı tam olarak tahmin edemeyiz. İşte, bir strontium - 90 atomu çözündüğünde, bir Geiger-Muller Tüpü ile kaydedilebilen, yüksek hızlı bir elektron neşrolur. Bu elektronlar *'rasgele zaman aralarında'* neşrolunduğundan, işte Dr. H. Schmidt'in geliştirdiği cihazın ürettiği hedefleri de bu *'rasgele zaman araları'* belirliyordu.

Bu cihazın dört ayrı renkte lambası ve bu lambalara tekabül eden dört tane de tuşu bulunuyordu. Süje müdahale etmedikçe lambalar sönük kalıyordu. Süje'nin tuşlardan birine basması halinde, cihazın içindeki Geiger-Muller Tüpü'ne bu hareketten sonra ulaşan ilk elektron, lambalardan birinin yanmasına neden oluyordu. Eğer süjenin bastığı tuşa tekabül eden lamba yanmışsa, doğru tahmin yapmış sayılıyor ve cihaz, otomatik bir şekilde bunu *'isabet'* olarak kaydediyordu. Aksi takdirde, süjenin seçimi *'karavana'* diye kaydediliyordu. İsabetler ile karavanaların adedi, cihazın içine yerleştirilmiş olan elektro-mekanik sayaçlarla belirlenmekteydi.

«Bir kuantum işleminin önceden bilinmesi» diye ifade edilen bu deneylerin amacı, kehanet olgusunun gerçekliğini bir kez daha, hem de bu sefer tartışmasız kabul edilecek *'ultra-modern yöntemler'*le kanıtlayabilmekti. Şimdi sıra yeni bir dizi deneydeydi: Dr. H. Schmidt, *«Elektronik teçhizatla bir PK deneyi»* adı altında yürüttüğü deneylerle PK olgusunu da aynı çarpıcılıkla bilim çevrelerinin gözleri önüne seriverdi.

u — Dr. Schmidt ve PK Deney Cihazları

Dr. H. Schmidt, PK deneyleri için, sözkonusu elektronik cihazın daha basit bir tipini kullanıyordu. Bu ci-

hazlar, iki çıkışlı bir *«rasgele rakam üreteci»* (RNG: random number generator) ile, üzerinde bir daire şeklinde dizilmiş dokuz lamba bulunan bir gösterici panodan oluşuyordu:

«RNG, iki rakamın, basit bir kuantum işlemi ile [radyoaktif strontium-90 çekirdeklerinin çözünmesi] *belirlenen gelişigüzel ardışıklıklarını* [random sequences] *üretiyordu. Gösterici panonun işlevi, üzerindeki dokuz lâmbayı, RNG'nin ürettiği rakama bağlı olarak, her bir seferinde, ya saat yelkovanı yönünde* (+ I) *ya da bunun tersi yönde* (— I) *yakmaktı. Süjenin görevi ise, bu iki yöndeki hareketlerden birini seçerek, PK gücü ile ışığın bu yönde ilerlemesini sağlamaktı.»*

Bu psi deneylerinin bir diğer ilginç yanı da birinci yöntemde etkin gücün *'kehanet'* değil de PK ile olduğu ileri sürülebileceği gibi, ikinci yöntem de aksine PK'nin değil de *'kehanet'* olgusunun geçerli olduğu iddia edilebilir. Gerçekten de bu iki parapsişik olayın, her ikisinin de birbirinden ayırt edilemeyeceği seviyelerde tezahür etmeleri mümkündür.

Aslında, Dr. H. Schmidt ESP ile PK gerçeğini bir kez daha kanıtlamakla Dr. J.B. Rhine'ın yaptıklarına pek yeni bir şey eklemiyor, parapsikolojiyi Batı Dünyası'nda saplandığı ataletten çıkarıp yepyeni boyutlara ulaştıracak o gerekli adımı atmış olmuyordu. Ancak, sözkonusu uygulamalar, bilim çevrelerinde, Dr. J.B. Rhine'ın çalışmalarının çok daha fevkinde bir etki yaratmıştı. 60'ların ikinci yarısında gerçekleştirilen bu deneyler, hiç olmazsa o yılların durgunluğunu aşabilmiş ve parapsikolojinin varlığını bilim adamlarına yeniden hatırlatmıştı. Dr. H. Schmidt'in çalışmalarının etkinliği, bir bakıma, kayıt araçları tümüyle otomatik olan elektronik cihazları kullanmasından, bir bakıma da deneylerin, fizikçilerin kendi anlayışlarına göre olay-

ların tahmin edilemez olduğu atom-altı seviyede yürütülmesinden gelmekteydi. Sonuç olarak, Dr. H. Schmidt'in deneysel raporları en tutucu bilim dergilerinde bile yayımlanmıştır. Örneğin, Londra'da yayımlanan *New Scientist and Science Journal* dergisinin 24 Haziran 1971 tarihli sayısında Dr. H. Schmidt'in *«Rasgele Olaylar Üzerindeki Zihnî Etki»* («Mental Influence on Random Events») adlı bir makalesi çıkmıştır.

Dr. H. Schmidt, uzay-çağı teknolojisinin meyvalarını psi incelemelerine uygulamakla meşgulken, New York'daki Maimonides Tıp Merkezi'nde oluşan bir araştırma grubu da parapsikolojiyi ilgilendiren sorunların üzerine, modern elektronik biliminin desteği altında eğiliyorlardı. Daha 1960 yılında, New York'lu psikiyatr Dr. Montague Ullman, rüyalarda telepatinin ortaya çıkışını incelemek üzere *«rüya gözlemleme»* (sleep-monitoring) tekniklerini kullanma düşüncesini açıkladığında, çalışmalar başlamıştı bile. Dr. M. Ullman, bir *'rüya laboratuvarı'*nın tesis edilmesinin oldukça pahalı bir proje olacağını farketmiş ve Parapsikoloji Vakfı'nın (Parapsychology Foundation) o zamanki başkanı, ünlü medyom ve hassas kişi (psychic) Bn. Eileen Garrett'e başvurmuştu. Kişisel yaşamında birçok paranormal olaya tanık olan Bn. Garrett, bu konunun bilimsel bir temele oturduğunu görmeyi arzulayan bir insandı. Vakfın merkez binasında, çalışmaların yürütülmesi için odalar, teçhizat ve araştırma personeli tahsis etmeyi hemen kabul etti. Çok geçmeden, Bn. Garrett'in kendisinin süje olarak yer aldığı ilk denemeler başlamıştı bile. İki yıl süren bu ön araştırma safhası sonunda Dr. M. Ullman, geniş kapsamda bir rüya laboratuvarının tesisini geçerli kılacak yeterlilikte kanıta sahip olduğuna karar verdi. Menninger Vakfı'ndan aldığı bir bursun da yardımıyla, bütün projeyi Maimonides Hastanesi'ne nakletti.

v — İki Bilim Adamının Rüya İncelemeleri

Rüya üzerine modern araştırmaların kökeni, Chicago Üniversitesi'nden Dr. Nathaniel Kleitman ile Dr. Eugene Aserinsky'nin çalışmalarına dayanmaktadır. Bu iki bilim adamı, daha 1950'lerin başlarında, bir insan rüya görürken, beyindeki elektrikî faaliyet düzeninde bazı belirgin değişikliklerin oluştuğunu farketmişlerdi. Bu değişiklikler, elektroensefalograf (EEG) denilen ve elektrikî beyin faaliyetini kaydetmek ve ölçmek için kullanılan hassas bir cihazla gözlemlenebilir. Ayrıca, rüya görmekte olan süjenin gözlerinde, uykunun rüya-dışı safhaları için sözkonusu olmayan hızlı hareketler görülür. Bu *«hızlı göz hareketleri»* (REM: rapid eye movements) de elektrikî olarak gözlemlenebilirler. Bu fenomenlerin keşfi, kendi çapında bir çığır açmıştı: Tamamiyle fizyolojik gözlemler sayesinde, bir insanın ne zaman rüya gördüğünü kesinlikle saptamak artık mümkündü. Kayıt cihazları izleniyor ve süjenin, rüya gördükten hemen sonra uyandırılarak rüyasını bir teybe açıklaması sağlanıyordu.

Dr. M. Ullman, yardımcısı Dr. Stanley Krippner ve çalışma arkadaşları, artık gerçekleşen Maimonides Rüya Laboratuvarı'ndaki tipik bir telepati deneyini şu yöntemlerle yürütüyorlardı:

'Telepatik alıcı' görevini üstlenen süje, başının belirli yerlerine elektrodlar bağlanmış bir halde uykuya yatıyordu. Elektrodlardan çıkan birtakım teller, yandaki bir odada, süjenin uyku düzenini izleyen deneycinin önündeki gözlemleme teçhizatına kadar uzanıyordu. Deneyci, süjenin rüya görmeye başladığını anlar anlamaz bir düğmeye basarak, belirli bir mesafe ötedeki bir odada bulunan *'verici'*ye tek yönlü bir sinyal gönderiyordu. Sinyali alan verici de hemen dikkatini rasgele seçilen bir *'hedef'*in (target) üzerine yöneltiyor ve uyumakta olan süjenin rüyasını telepatik olarak etkilemeye çalışıyordu. Rüyanın sona ermesiyle de süje uyandırılıyor ve görmüş olduğu rüyayı teybe anlatması sağlanıyordu. Sabahleyin de süjeyle yapılan bir görüşmede, kendisinden, ek malûmat vermesi ve geceki rüyasını düşündüğünde zihnine gelen çağrışımları tanımlaması isteniyordu. En sonunda da elde edilen sonuçlara istatistikî hesaplar uygulanıyordu.

Bu yöntemi izleyen ilk önemli deney, 1964 yılında, laboratuvar personelinden Dr. Feldstein ile Miss Plosky'nin tam oniki gece boyunca deneyci ve verici olarak ve gönüllü bazı kişilerin de alıcı süje olarak çalışmaları ile gerçekleştirilmişti. O günden bu yana, Maimonides grubu, bir düzineden fazla geniş kapsamlı rüya etüdünü başarıyla tamamlamıştır. Bu deneylerin sonucunda, kanıtlanmış diğer paranormal olaylar gibi, telepatik rüya görme gerçeği de apaçık bir şekilde bilim çevrelerinin gözleri önüne serilmiştir.

Dr. M. Ullman ve Dr. S. Krippner'in A. Vaughan ile birlikte yazdıkları, *«Rüya Telepatisi»* (Dream Telepathy, London, Turnstone, 1973) adlı kitap, bu araştırmalar üzerine ayrıntılı bilgi için başvurulacak önemli bir kaynaktır.

y — İki Bilim Adamı ve Trans Etüdleri

1960'ların esrarlı, ilaçlı, pop konserli, meditasyonlu atmosferi içinde, *«Değişik Şuur Halleri»* (ASC: Altered States of Consciousness) adı altında incelenen parapsişik olgular da — trans halleri, psikedelik *'seyahatler'*, gizemsel deneyimler, meditasyon halleri, vb. — popülerleşmişti. Nitekim, Dr. R.E.L. Masters ile Dr. Jean Houston, ASC üzerine yürüttükleri araştırmaların kapsamı içinde bir de *«duygusal bombardıman»* diye adlandırdıkları bir teknik uygulamışlardır. Süje, bir *'görsel-*

işitsel çevre' (audio-visual environment) içine yerleştirilmekte ve kendisini çevreleyen 2,5 metre yüksekliğinde bir perde üzerine slaytlar yansıtılmaktaydı. Bu arada, bir çift stereo hoparlör de süjenin kulağını sürekli bombardımana tutuyordu. Bu bileşik görsel ve işitsel bombardımanın etkisi o derece yoğun oluyordu ki, süje her an değişik şuur halleri yaşayabiliyor, ya çok derin hissî değişiklikler deneyimliyor, ya da gizemsel-dinî değişik şuur hallerine giriyordu. ASC konusunu işleyen başlıca kaynak da, Amerikalı psikolog ve ASPR Araştırma Komitesi üyelerinden Dr. Charles Tart'ın yazdığı, *«Değişik Şuur Halleri»* (Altered States of Consciousness, N. Y., John Wiley & Sons, 1969) adlı kitap oldu.

Elektronik RNG'si ile Dr. H. Schmidt'in ve rüya-gözlemleme araçları ile Dr. M. Ullman'ın başı çektikleri 1960'ların sonuna gelindiğinde, özellikle gençler arasında, tutucu kurumlarca tartışmasız kabul edilegelen görüş açılarına tepki göstermek ve temeldeki sorunları kurcalayan sorular sormak eğilimi giderek genişliyordu. Varoluşçu ve hümanistik psikoloji ekollerinin izleyicileri eskimiş düşünce düzenlerini kırarak, insanın, laboratuvardaki beyaz fareden tamamiyle farklı özellikleri üzerine eğilmeyi tercih ediyorlardı. Rüya-gözlemleme yöntemlerinin keşfi, psikedelik ilaçların ortaya çıkışı ve doğudan meditasyon tekniklerinin gelişi, hepsi de değişik şuur hallerine duyulan ilgiyi arttırmıştı. Görüşlerin böylesine yönlendiği bir ortamda artık psi olayları da Batı Toplumu'nun daha bir rahatlıkla benimsediği konular haline geliyordu.

z — Uluslararası Genel Parapsikoloji Çalışmaları

Özellikle enerji araştırmaları ile parapsikolojide olağandışı mesafeler aşan Sosyalist ülkelerde yapılan çalışmaların yankıları da Batı'ya ulaşmaya başlamıştı

bile. Hem kendi bünyesinden gelen tepkilerin, hem de başta Sovyetler olmak üzere Sosyalist Dünya'dan gelen etkilerin sarsıcı baskısı sonucunda en nihayet Batı Dünyası da, başta Amerika olmak üzere parapsişik araştırmalarda geride kalınmaması gerektiğini anladı. Nitekim, 1969'un son günlerinde (30 Aralık 1969), doksan yıla yakın bir zamandır süren çabalardan sonra, parapsikolojinin bilimsel saygınlığı resmî bir şekilde onaylanıyordu! Ünlü bayan antropolog Margaret Mead'ın yaptığı etkili bir konuşma sonucunda, uluslararası profesyonel parapsikologlar grubu olan Parapsikoloji Kurumu (Parapsychological Association), Amerikan Bilim Geliştirme Kurumu'nca (AAAS: American Association for the Advancement of Science) resmen üye olarak kabul edildi.

Sovyet araştırmacılarının kazandırdığı hız ile 1970'lere ulaşan parapsikoloji, denilebilir ki son on yıl içinde dünya çapında bir canlılık gösterdi. Artık iyice benimsenmiş, faaliyet alanı giderek genişlemiş bu bilim dalı insanlığın ilgisini çekmektedir. Özellikle, Uri Geller gibi, olağandışı parasişik yeteneklere sahip, çarpıcı psi etkileri oluşturabilen hassas (psişik) kişilerin ortaya çıkışı, 70'lerde parapsikolojiyi yönlendiren ve kitlelere kazandıran en önemli etken olmuştur. Geller'in, etkin hale geçirdiği *'paranormal güçler'* aracılığıyla, kendisini TV'de seyretmekte olan yüzbinlerce kişiyi birden etkileyebilmesi, sanki parapsikoloji biliminin tüm insanlığa seslenişinin bir ifadesidir.

Parapsikolojik araştırma faaliyetinin hacmi, artık, yıldan yıla artar hale gelmiştir. Bu konuda Batı Dünya'sına önderlik yapan Amerika'daki birçok merkezde, çoğu resmî olarak üniversiteler ya da kolejlere bağlı bir şekilde yürütülen ve giderek gelişen önemli parapsikoloji çalışmaları yapılmaktadır. Avrupa'da ise en faal

ülkenin Hollanda olduğu görülmektedir. Nitekim, İsveç'in Lund Üniversitesi'nde psikolog olarak çalışmış olan Dr. Martin Johnson, 1 Nisan 1974'de, Utrecht Üniversitesi'nde yeni tesis edilmiş olan parapsikoloji profesörlüğüne getirildi.

Günümüzde çok değişik şekillerde parapsişik araştırmaların yürütülmekte olduğu çeşitli Batı ülkeleri arasında, Arjantin, Brezilya, İsrail, Batı Almanya, Danimarka, Kanada, Avustralya, İsviçre ve İzlanda'yı sayabiliriz. Bir zamanlar tüm dünyaya önderlik etmiş olan İngiltere ise artık bu alanda geri kalmıştır. Edinburgh Üniversitesi'nin himayesindeki tek parapsikoloji laboratuvarı, kısıtlı şartlara rağmen yine de son birkaç yıl içinde oldukça değerli birçok çalışma ortaya koymuştur. Diğer İngiliz Üniversiteleri, ne yazık ki, Edinburgh örneğini izlememişlerdir. Bu ülkedeki en önemli araştırmalar, konuyu benimsemiş olduklarından boş zamanlarının tümünü bu işe adayan bir miktar amatör araştırmacının elinde, bölük pörçük bir halde dağılmış kalmıştır.

2. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ KURAMLARI

«Son on yıldır, ağırlık, psişik fenomenlerin 'mevcudiyetini' kanıtlayıcı donelerin toplanmasından, bu fenomenlerin nasıl oluştuklarının araştırılmasına yöneltilmiştir. Kanımca, böyle bir şeyin olduğuna dair enformasyon edinmek, artık modası geçmiş [bir faaliyettir] ve parapsikologların çoğu da bu fikrimi paylaşacaklardır.»

Dr. Charles Tart

Bolen, J.G. «Interview: Charles T. Tart, Ph. D,» **Psychic**, Vol. 4, No. 3 (Feb. 1973), p. 7.

Tüm canlılar üzerinde değişik yöntemlere dayalı deneyler yapmaktan, hassas kişiler ve kendiliğinden -ESP vakaları ile ilgili doneler toplamaya, enerji alanlarını kaydeden cihazlar kullanmaya kadar, çeşitli şekillerde uygulamalı olarak yürütülen parapsikolojinin teorik yönü de giderek ağırlık kazanmaktadır.

a — Fizikçi Dobbs'un Geliştirdiği Kehanet Kuramı

İngiliz fizikçisi ve matematikçisi Adrian Dobbs'un geliştirdiği *'kehanet kuramı'* da, bu tür çalışmalar arasında en ileri seviyeden bir örnektir. Sözkonusu kuramı fizik biliminin kavramları üzerine kuran Dobbs, değişik mekân ve zaman boyutlarını katedebilen *«psitronlar»*ın mevcudiyetini öne sürmüştür. Dobbs'a göre, ESP enformasyonunu taşıyan bu psitronlar, insanların beyinlerindeki nöronları etkileyerek, beyin içerisindeki enformasyon aktarımını sağlayabilirler. Dobbs'un kuramını anlayabilmek için, kuantum fiziğine yeterince vakıf olmak gerekmektedir. Adrian Dobbs'un, *«ESP Üzerine Fizikî Bir Kuramın Geçerliliği»* («The Feasibility of a Physical Theory of ESP,» *Science and ESP,* der. J.R. Smythies, London, Routledge & Kegan Paul, 1967) ve *«Zaman ve ESP»* («Time and ESP,» *Proc. SPR,* Vol. 54, part 197, August 1965) adlı yazıları, bu kuram üzerine yayımlanmış en önemli iki kaynaktır.

b — Dr. Justa Smith ve Psi Alanları

Parapsikoloji kuramcıları, konunun devasa boyutlarından yılmayarak her an yepyeni düşünceler getirmektedirler. Soruna, rölativite ve kuantum kuramlarından esinlemeler ile girenlerin yanısıra, ESP'nin temelinde ışıktan hızlı partiküller olan *'takiyonlar'*ın (tachyons), negatif enerjili ya da sanal (imaginary) kütleli *'psitronlar'*ın, *'zamanın geriye dönüşü etkileri'*nin (time-reversal effects), bilinenin ötesindeki *'zaman ya da mekân boyutları'*nın ve özellikle yeni türde *'alan enerjileri'*nin ya da *'psi alanları'*nın (psi fields) yattığını ileri süren bir çok bilim adamı vardır. Örneğin, ilginç enerji araştırmaları yürüten Rahibe Dr. Justa Smith, Dr. Michael Polanyi'nin *«Yaşam, fizikî ve kimyasal yasaların şu anda bildiğimiz biçimleri ile açıklanamaz,»* şeklindeki ifadesini ele alarak bize sormaktadır:

«Acaba, Dr. Polanyi, henüz ölçülemeyen, fakat algılanabilen ve henüz açıklanamadığı için de varlığı inkâr edilen, bilinmeyen bir 'güç ya da enerji alanını' *mı kastediyordu? Belki de bir* 'psi alanı'*nı ima ediyordu.»*

«Psi alanı» adını verdiği, tüm ESP fenomenleri için geçerli olabilecek *'genel bir kuram'*ı ilk kez ortaya atan, RSPK (tekinsizev) araştırmacısı W.G. Roll olmuştur. Roll'a göre, tüm objelerin ve bireylerin çevresinde, psi izlenimlerinin taşıyıcıları olan psi alanları bulunmaktadır. Hassas (psişik) bir kişi, bir objenin ya da bireyin psi alanı ile kendisinin kişisel psi alanı arasında bir etkileşim oluştuğunda, o psi alanının taşıdığı ve objenin ya da bireyin kendi tarihine, kendisiyle ilgili olan kişilerin yaşamına ait olan psi izlenimlerini *'okuyabilir.'* Dahası, bazı kimselerin psi alanları, fizikî alanları da etkilemek ve kinetik enerjiye dönüşmek suretiyle, PK ve RSPK fenomenlerine neden olabilirler. Roll, bu kuramını, *«Psi Alanı»* («The Psi Field,» *Proc. Parapsychological Association,* No. 1, 1957-1964) adlı yazısında ortaya koymuştur.

c — Dr. Burr ve L - alanları

Modern voltmetrelerle *«L-alanları»* denilen *'elektro - dinamik alanlar'*ı ölçen ve inceleyen Dr. Harold S. Burr ve arkadaşları, enerji araştırmalarına son derece önemli katkıları olan bu çalışmalarından kuramsal bazı sonuçlar çıkarmaktadırlar.

Dr. Burr'a göre, sözkonusu *'enerji dokusu'*, maddeye ait tüm canlı biçimleri şekillendirmekte ve kontrol etmektedir. Öğrencisi Dr. Leonard Ravitz ise, *«L-alanları'nın insanların zihin hallerini yansıttığını»* ileri sürmekte ve *«Duygular enerji ile eşitlenebilir»* demektedir. Dr. Ravitz'in, hipnozu bir *'enerji-alanı etkisi'* olarak ele alan düşüncesi de oldukça ilginçtir.

Dr. Burr, giderek geliştirdiği düşünceleri uluslararası boyutlara ulaştırmakta ve beyinlerimiz ile bedenlerimiz, hücrelerin sürekli değişime uğrayan malzemesini biçimlendiren elektromanyetik alanlarca nasıl etkin bir ortam içinde tutuluyorsa, bu alanların da kendi çaplarında, Evren'in *'daha yüksek seviyeden alanları'* tarafından etkilendiğini, dolayısıyla da insanın, Evren'in soyutlanamaz bir unsuru olduğunu ve Evren'in amacı ile kaderini paylaştığını öne sürmektedir. Dr. Burr'un bir yaşam boyu süren ilginç araştırmaları, kendisinin yazdığı, *«Yaşam Alanları»* (Fields of Life, New York, Ballantine Books, 1973) adlı kitaptan izlenebilir. Dr. Burr'un çalışmaları ve kuramları üzerine yazılmış bir diğer önemli kaynak da Edward Russel'in, *«Kader İçin Tasarım»* (Design for Destiny, London, Neville Spearman, 1971) adlı kitabıdır.

d — Filozof Bergson ve Beden - Spirit İlişkisi Görüşü

Fransız filozofu Henri Bergson, 1896'da yazmış olduğu *«Madde ve Hatıra»* (La Matiére et La Memoire) adlı kitabında, beynin bilgi ile ilgili olmadığını, bilgi uz-

vunun zihin, hatıra ya da *'ruh'* olduğunu ve beyin ile sinir sisteminin sadece, davranışlar ve faaliyet ile ilgili olduğunu ileri sürüyordu. Dolayısıyla, organizmanın ileri derecede gelişmiş duyumsal ya da algılama uzuvları, bize dünya üzerine bilgilerimizi edindiren değil de aksine bilgimizi kısıtlayan ve çevrenin, çevresinden soyutlanmış biyolojik antiteler halindeki bizlere son derece önemli gelecek o küçücük parçasına bizleri bağlayan unsurlardır; kısacası, beyin öncelikle, dikkatimizi *'buraya ve şimdiye'* bağlamamızı garantiye almak için evrimin oluşturduğu bir *'süzgeçtir'*. Bergson, 1913'de SPR'ye başkan olduğunda, parapsikolojinin sorunları ile sözkonusu düşünceleri arasındaki paralelliği belirtmek imkânını bulmuştur.

e — Filozof Broad ve Psikiyatrist Hayes'in Parapsikoloji Görüşleri

Cambridgeli tanınmış filozof ve 1935-36 yılları SPR Başkanı C.D. Broad'ın, *«Din, Felsefe ve Psişik Araştırma»* (Religion, Philosophy and Psychical Research, London, Routledge, 1953) adlı kitabında da belirttiği gibi, kendisinin olumlu karşıladığı bu *'süzgeç kuramı,'* daha yakın zamanlarda da bilim çevrelerini ilgilendirir olmuştur. Nitekim, psikiyatr James S. Hayes, 1962'de yayımlanan *«Bilim Adamı Düşünüyor»* (The Scientist Speculates, der. I. J. Good, London, Heinemann) adlı kitapta şöyle yazıyordu:

«Uzun zamandır, telepati üzerinde sorulan alışılmış soruların ('Telepati tezahür ediyor mu ve eğer ediyorsa, nasıl?') *şu soru kadar verimli olmadıklarını hissediyorum:* 'Eğer telepati herhangi bir şekilde ortaya çıkıyorsa, her an oluşmasını engelleyen nedir? Zihin (ya da beyin), kendisini, diğer insanların deneyimlerinin muhtemel etkisinden nazıl izole eder?'...»

f — Dr. Beloff'un «Süzgeç Kuramı» Görüşü

Bugün İngiltere'nin en ileri gelen parapsikoloğu olan ve Edinburgh Üniversitesi parapsikoloji laboratuvarına başkanlık eden Dr. John Beloff, 1972'de Hollanda, Utrecht Üniversitesi'ndeki bir seminerde okuduğu *«Parapsikolojide Kuramın Yeri»* («The Place of Theory in Parapsychology») adlı yazısında, *'süzgeç kuramı'*nı, herhangi bir genel paranormal kuramı için elimizdeki en ümit verici bir çıkış noktası olarak sunmaktadır.

g — Psikolog L. LeShan ve Psi - Realiteler

Amerikalı Psikolog Lawrence LeShan, *«Medyom, Mistik ve Fizikçi: Paranormal'in Genel Bir Teorisine Doğru»* (The Medium, the Mystic and the Physicist, Towards a General Theory of the Paranormal, New York, Ballantine Books, 1975) adlı kitabında, medyomlar ya da durugörürlerin, mistiklerin ve fizikçilerin birbirinden bağımsız olarak ileri sürdükleri *'realite kavramları'*nda hatırı sayılır derecede hemfikir olduklarını ortaya koymakta ve hepsinin de hemen hemen aynı şuur halini tanımladıkları sonucuna varmaktadır. LeShan, bu halete, *«Duyusal Realite»* dediği, aklıselim'e dayalı, alışılagelmiş şuur halinden ayırt edebilmek için, *«Durugörür Realite»* adını vermiştir. Dünyayı Durugörür Realite haleti içersinde deneyimleyen bir insan öyle bir *'yüksek realite'* ile temasa geçer ki, bu realite seviyesinde, bir başka kişiden, objeler ile olaylardan, doğadan ve hatta İlâhi Olan'dan ayrı bir kimliğe sahip olmadığını algılar. Artık bilenle bilinen *'bir'* olduklarından, aralarındaki enformasyon aktarımına engel olacak bir şey de yoktur: Böylece, bu duyu-üstü seviyede psi fenomenleri de *'normal'* bir olgu olur. Ancak, LeShan'ın fizik biliminin Tamamlayıcılık Prensibi'ne (Principle of Complementarity) dayandırdığı görüşe göre, Durugörür Realite ile

Duyusal Realite, birbiriyle çelişiyor gibi görünmelerine rağmen, bir bütünün birbirini tamamlayan iki ayrı unsuru olarak kabûl edilmeli ve ele alınmalıdırlar.

h — Araştırmacı J. L. Randall ve Psi Üzerine Biyolojik Kuramı

Parapsikoloji araştırmacısı John L. Randall, «*Psi Fenomenleri ve Biyolojik Kuram*» («Psi Phenomena and Biological Theory,» *JSPR*, Vol. 46, No. 749, September 1971) adlı yazısında, enzim faaliyeti, bitkilerin büyümesi ve farelerdeki yaraların tedavisi üzerindeki '*psikokinetik etkiler*'in deneysel olarak incelenmesine değinmekte ve insanın alacağı bir kararın, karar alıcı kişinin bedeni ile fizikî teması olmayan biyolojik işlemler üzerinde doğrudan etkiler yaratabileceğini ileri sürmektedir. John L. Randall, düşüncelerini şu cümlede özetlemektedir:

«*Bilinen fizik enerji biçimlerinden herhangi biri kullanılmaksızın bir fizik sisteme enformasyon nakledildiğinde, bir* 'psi-olayı'*nın oluştuğunu söyleyebiliriz.*»

k — Dr. Ş. Karagülle ve İnsanın Enerjetik Yapısı Görüşü

Amerika'da yaşayan, Türk asıllı tıp doktoru Şefika Karagülle, «*Yaratıcılığa Açılan Kapı*» (Breakthrough to Creativity, L.A., DeVorss, 1967) adlı kitabında, New York'taki Biyo-enerjetik Analiz Enstitüsü'nün yöneticisi Dr. John Pierrakos gibi parapsişik yetenek sahibi doktorların yanısıra, herhangi bir doktorun dahi insan aurasına ait enerji alanlarını algılayabilip, gördüklerine göre teşhis koyabilmesi gerektiğinden bahsetmekte ve önemli bir noktaya değinmektedir:

«*İnsanın görüntüsü, yoğun bir fizikî biçim olarak değil de belirli bir sayıda enerji türlerinden oluşmuş bir insan şeklinde ortaya çıkmakta ve fizik bedenin katı biçimi, ana unsuru oluşturmayıp, aksine, nihaî bir yoğunlaşma olarak tezahür etmektedir.*»

3. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ VE HASSAS KİŞİLER

«Herhangi bir paranormal algılama yeteneğinin hali hazırda bilincinde olmayan kişiler, uygun eğitim teknikleri ile [bu yeteneğin] bilincine erişmeyi öğrenebilirler.»

«Birçok insanın, gizil bir yeteneğe ve belirli bir dereceye kadar paranormal algılama yetenekleri geliştirmelerini mümkün kılabilecek olan gerekli arzuya sahip olduğuna inanıyoruz.»

Dr. H. Puthoff ve R. Targ

Tarih boyunca, bir takım paranormal güçleri, diğer insanlardaki tezahür derecelerinin çok ötesindeki bir seviyede, kendilerine özgü melekeler ve yetenekler aracılığıyla sürekli olarak yansıtabilen çeşitli kişiler görülmüştür. Bu hassas (psişik) kişilerin, yakın zamanlarda yaşamış olan en önemli bir örneğini de Amerika'nın ünlü '*Uyuyan kâhin*'i Edgar Cayce oluşturmaktadır. Cayce, trans altındayken naklettiği, paranormal teşhis ve Akaşik Kayıt '*açıklamaları*' ile tanınır.

Günümüzde ise, Batı Dünyası'nda birçok yeni isim ortaya çıkmış ve çıkmaktadır. Bunların arasında, başta Uri Geller olmak üzere, Peter Hurkos, Gerard Croiset, Ingo Swann, Jack Schwarz, Ted Serios ve Malcolm Bessent'i sayabiliriz.

a — Bazı Hassas Kişiler ve Özel Yetenekleri

Dr. Ullman'ın Maimonides Rüya Laboratuvarı'ndaki birçok rüya deneyinde süje olarak çalışmış olan Malcolm Bessent, genç bir İngiliz'dir. Önceleri psikometri yeteneği ile tanınan Bessent, paranormal güçleri birtakım objelerin aracılığı ile harekete geçirme yöntemini artık bırakmıştır. Bugün, doğrudan zihinde ifade bulan parapsişik izlenimler edinerek faaliyet göstermektedir. Diğer bir hassas kişi olan Douglas Johnson'un öğretimi altında, Londra'daki Psişik Araştırmalar Koleji'nde (College of Psychic Studies) yetişmiştir.

b — Ted Serios ve Düşünce Fotoğrafçılığı

*«Düşünce Fotoğrafçılığı»*nın en önde gelen kişisi olan Ted Serios'un bu yeteneği oldukça çarpıcıdır. Zihinde oluşan vizyonları fotoğraf filmi üzerine aktarıp, resmedebilen Serios, bu çalışmalarında değişik yöntemler kullanmaktadır. İçinde film bulunan bir fotoğraf makinesinin merceğinin içine bakarak bu filmi etkileyebildiği gibi, bazan, merceğin başka bir yöne çevrilmesi halinde de başarılı olabilmektedir. Uyguladığı en ilginç bir teknik de kalın bir zarfın içinde saklı bir resmi *'görerek'*, bunu gene bir fotoğraf filmi üzerine aktarmaktır. Bu olayda sanki durugörü yeteneği ile PK olgusu birlikte kullanılmaktadır. Denver'li psikiyatr Dr. Jule Eisenbud, Serios üzerinde yoğun deneyler uygulamış ve *«Ted Serios'un Dünyası»* (The World of Ted Serios, Cape, 1968) adlı bir kaynak kitap yazmıştır.

c — Aura Okuyan J. Schwarz

Amerika'da derin bir incelemeden geçirilmiş birkaç hassas (psişik) kişiden biri de 1958 yılından beri bilim adamları ile işbirliği yapan Jack Schwarz'dır. Kansas'taki Menninger Kliniği'nde, Schwarz'ın *'şuurlu ağrı kontrolü'* ve *'hastaların auralarını algılayarak hastalıklarını teşhis etme'* teknikleri üzerinde araştırmalar yapılmıştır. Menninger'de, Dr. Elmer ve Dr. Alyce Green ile birlikte uzun yıllar çalışan Schwarz'ın kendisi de birçok tıp doktorunu, auraları görebilmeleri ve bu yeteneği teşhis koymada kullanabilmeleri için eğitmiştir. Jack Schwarz, *«Hassas bir kişi'nin* 'aura' *diye gördüğü şey de bu kişinin kendi aurasına bağlı olarak değişecektir. Hassas kişiler dahi başkalarının aurasını kendi auraları içinden algılamaya mecburdur. Eğer duygular ya da dış şartlar bu hassas kişinin enerji alanını etkili*-

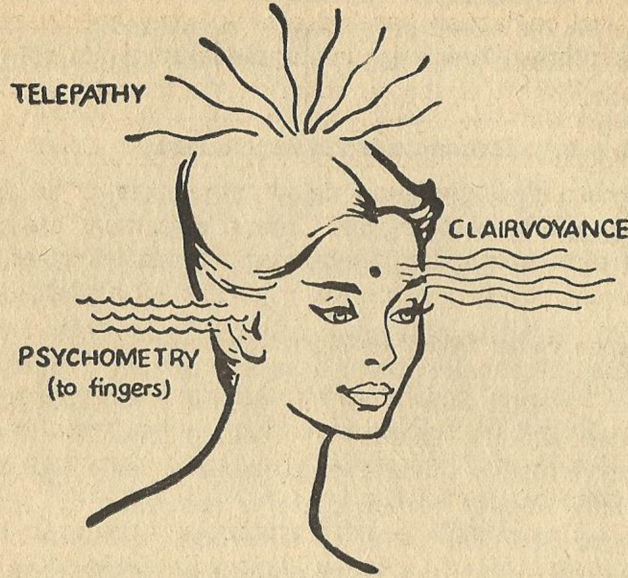
yorsa, o zaman diğer bir insanın alanını da doğal olarak farklı bir tonda görecektir,» demektedir. Schwarz ayrıca, auranın gözle değil de doğrudan algılandığına da emindir.

d — Ingo Swann ve Astral Seyahatleri

ASPR laboratuvarlarından Dr. Osis'in, Stanford Araştırma Enstitüsü'nden (SRI: Stanford Research Institute) Dr. Harold Puthoff ile Russell Targ'ın ve New York Şehir Koleji'nden Dr. Gertrude Schmeidler'in çeşitli deneylerinde süje olarak çalışan Ingo Swann da ilginç yetenekleri olan, hassas (psişik) bir kişidir. Swann, istediği zaman *'astral seyahat'* dediğimiz bedendışı deneyimleri (OOBE) kendisinde tezahür ettirebilmekte ve olağan duyularını kullanarak elde edemeyeceği bazı bilgiler edinerek geriye gelmektedir. Bunun yanısıra, SRI'deki deneyler sırasında, psikokinetik yeteneklerini kullanarak, tecrit edilmiş bir manyetometreyi etkileyebilmiştir. Ayrıca, Schmeidler'in uyguladığı PK deneyleri sırasında, bir vakum şişesi içindeki ısı derecesini yükseltme işini de başarmıştır.

e — Peter Hurkos ve Psikometri Yeteneği

İki Hollandalı, Peter Hurkos ile Gerard Croiset, özellikle psikometri yetenekleri ile tanınmışlardır. Peter Hurkos'un bir zamanlar badanacılıkla yaşamını kazanırken, psi konusu ile hiçbir ilgisi yoktu. 2. Dünya Savaşı sırasında bir merdivenden yuvarlanıp da baş üstü düştükten sonra, hastanede diğer hastalara kendileri hakkında bilgi vermeye, kehanetlerde bulunmaya başladı. Hassas kişiliği böyle ilginç bir şekilde ortaya çıkan Peter Hurkos'la ilgilenerek onu parapsikoloji dünyasına kazandıran, sonradan Uri Geller'i de bilim çevrelerine tanıtacak olan, ünlü bilim adamı Dr. Andrija Puharich'-

ti. Hurkos, psikometri yeteneği sayesinde, üzerinde konsantre olduğu bir objeden izlenimler alarak, örneğin bu objenin ait olduğu kişiyi tanımlayabilir. Bu yöntemle polise de yardım ederek, kayıp kişilerin yerini saptamış ve birçok cinayeti çözmüştür. Söylediğine göre, psikometrik objeyi tuttuğunda, *«herşeyi gözlerinin önünden silerek, aynen TV görüntüsüne benzeyen zihnî resimler edinmeye»* çalışır.

f — G. Croiset ve Klervoyans-Psikometri Yetenekleri

Utrecht Üniversitesi Parapsikoloji Kürsüsü'nün ilk görevlisi ve Hollanda Psişik Araştırma Derneği Üyesi Dr. W.H.C. Tenhaeff'le birlikte çeşitli çalışmalar yapmış olan Gerard Croiset de birçok kereler Avrupa polisine yardım etmiş, özellikle çocuklarla arasında mevcut olan

duygusal bağlardan hareket ederek kayıp çocukların yerini saptamış, bazı suçluların yakalanmasında rol oynamıştır. Croiset, ilginç bir dizi deney sırasında, kendisine verilen fosil parçalarının ait oldukları devir ve kültürleri doğru olarak tanımlayabilmiştir. Psikometri ile birlikte durugörü olgusunu da kapsayan bir diğer deneyde de, içinde ortaçağdan kalma elyazması bir metin saklı olan, mühürlenmiş bir zarfı tutan Croiset, bir papa, bir şövalye ve bir rahip görüntüsü algılamıştı.

g — 'Geller Etkisi' ve Bilim Adamları

Uri Geller, gazetelere sürekli konu olan ve televizyonda milyonlarca kişi tarafından izlenen *'metal bükme'* ve *'zihin okuma'* gösterileri ile başlıbaşına olay yaratmış genç bir İsrailli'dir.

23 Kasım 1973 gecesi İngiltere'de televizyon başındaki insanlar, Uri Geller'in etkisi altında kendiliğinden bükülen bir çatalın yanısıra, yakınındaki bir masada duran diğer bir çatalın da hiç dokunulmadan bükülmesine tanık olmuşlardı. Bu gösterileri, durmuş bir saatin tekrar çalıştırılması, saatin camı altındaki yelkovanın bükülmesi izlemiş ve Geller, o geceki programı, mühürlenmiş bir zarfın içinde duran bir resmi, ayrıntıları ile tahmin ederek bitirmişti.

Birkaç gün sonra anlaşıldı ki, Geller'in inanılmaz yeteneklerini gözler önüne serişi, o gece kendisinin yaptıklarının da ötesinde diğer bazı etkilere neden olmuştu. Deneyimlerini anlatmak üzere BBC'ye telefon eden ve mektup yazan yüzlerce kişi, evlerindeki çatal bıçakların kendiliğinden büküldüğünü ve uzun süredir bozuk duran saatlerinin çalışmaya başladığını söylüyorlardı. O zamandan beridir, İngiltere'den başka Norveç, İsveç, Fransa, Almanya, Japonya ve Amerika gibi birçok ülkede olağandışı paranormal yetenekleri ile gösteri-

ler yapan Uri Geller, nereye gitse daima dikkatleri üzerine çekmektedir. *'Geller Etkisi'* denilen ve Geller'e özgü *'duyu-dışı melekelere,' 'telepati,' 'metal bükme,' 'saat başlatma'* ve *'materyalizasyon-demateryalizasyon'* olaylarına neden olan *'paranormal gücün'* yankıları, Geller'in kitlelere göründüğü o ilk günden bu yana hâlâ daha sürüp gitmektedir.

Bugün için şu iki soru parapsikoloji araştırmacılarının zihinlerini sürekli meşgul etmektedir:

— *'Geller Etkisi'* nedir?

— Bu olguyu bilimsel olarak nasıl yorumlayabiliriz?

Bilim adamları, Geller üzerine incelemelerini bizzat kendisiyle birlikte deneyler yaparak yürütmekte olduklarından, Geller'in yetenekleri hakkında hiçbir kuşkuları kalmamış, ancak bu, *'nedir?'* ve *'nasıl?'* sorularını cevaplandıramamışlardır. Bu araştırmalardan en çok bilineni, Russell Targ ile Dr. Harold Puthoff'un, Geller'le birlikte Stanford Araştırma Enstitüsü'nde (SRI) gerçekleştirdikleri deneylerdir. Vardıkları sonuçları, *«Geller'in bu deneysel dönemdeki başarısından dolayı, paranormal yeteneğini, ikna edici ve su götürmez bir şekilde ortaya koyduğunu kabul ediyoruz,»* diyerek açıklayan Targ-Puthoff ikilisinin sözkonusu deneylerinin büyük bir bölümü, dünyanın en saygın bilim dergilerinden biri olan *Nature* dergisinin Ekim 1974 sayısında yayımlanmıştır.

'Geller Etkisi''ni bilimsel olarak açıklamak amacıyla yola çıkan bir diğer bilim adamı, İngiliz matematik profesörü John Taylor da bu konuyla ilgili olarak, *«Süperzihinler»* (Superminds, London, Picador, 1976) adlı bir kitap yazmıştır.

Uri Geller üzerine şimdiye kadar yayımlanan en önemli iki kaynak, Geller'in özyaşamöyküsü ve kendisi

üzerinde geniş kapsamlı araştırmalar yürüten ünlü bilim adamı Dr. Andrija Puharich'in yazdığı kitaptır: (a) Uri Geller, *«Kendi Öyküm»* (My Story, London, Corgi Books, 1977); (b) Andrija Puharich, *«Uri: Uri Geller'in Gizeminin Günlüğü»* (Uri: A Journal of the Mystery of Uri Geller, Garden City, New York, Anchor Press / Doubleday & Co., Inc., 1974).

Dr. Puharich, *«Uri»*de, Uri Geller'in bizden çok ileri seviyedeki bir *'Galaktik Uygarlık'* (Hoova) ile temas halinde olduğunun çeşitli kanıtlarını vermekte, *'Geller Etkisi'*'nin arkasındaki *'paranormal gücün,'* bu Uygarlığın temsilcilerinin Dünya atmosferinde bulunan devasa Uzay Gemisi'nden (Spectra) kaynaklanmakta olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Dr. Puharich, aynı kitapta, Uri üzerindeki gözlemlerine dayanarak *«Psi Enerjisi»* hakkında çıkardığı ve not ettiği bazı sonuçları da açıklamaktadır:

1 — *«Psi Enerjisi,»* madde ile etkileşir.

2 — *«Psi Enerjisi,»* zihin tarafından modüle edilebilir.

3 — *«Psi Enerjisi,»* aynen hareket eden bir enerji kalemi gibi, zihnin ekranında enformasyon kaydeder.

4 — *«Psi Enerjisi,»* kuantumla ilgili ve hem *'nabız'* hem de *'girdap'* gibi olan bir karakterde görünür ve bir *'ışınım'* halinde yönlendirilebilinir.

h — Uri Geller ve Psi-Gücü'nün Kaynağı

«... Beşeriyetin ileriye yönelik evrimine rehberlik eden 'Gözetici Güçler' *için bilinçli bir vasıta olan bir Kova Burcu Çağlı»* diye tanıtılan Uri Geller, *Psychic* dergisinin Haziran 1973 tarihli sayısına şu açıklamayı yapmıştır:

«Önce [şunu belirtmeliyim ki],*ben, hassas* [psişik] *bir kişi değilim; çünki, sanırım hassas kişiler kendi*

güçlerini kullanırlar. Nitekim, [bendeki] *bu kuvvetin benden gelmeyip, benim vasıtamla kanalize edildiğini sanıyorum. Bu gücün, benim vasıtamla olaylar oluşturan bir zekî* [Varlık] *olduğuna; belirli bir nedenden ötürü* [de] *benim aracılığımla iş gördüğüne inanıyorum. Yaklaşık bir buçuk yıl öncesine kadar, bir* 'dış güç' *ihtimalini aklıma dahi getirmiyordum. İki yıl kadar önce İsrail'de Andrija Puharich'le karşılaştıktan sonradır ki, bir* 'dış güç' *hakkında daha fazla düşünmeye başladım:*

«Ayrıca, inanıyorum ki, biz bir şekilde, belki de bu dünya [planeti] *olması gerekmeyen bir başka yerde* [yapılacak] 'bir başka çalışma' *için hazırlatılmaktayız. Yapmaya muktedir olduğum şeyler, belki de, yeryüzünden ve beşeriyetten daha fazlasını — örneğin, Evren'i — ilgilendiren* 'çok daha büyük bir Program'*ın parçasıdır. Ve hazırlatılmak dediğimde, hiçbir zaman ölmediğimize inanıyorum. İnancım şu ki, beden ölür ama, bizler, enerji olarak ve kendilerimiz olarak devam ederiz.»*

4. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİK ENERJİLER VE ARAŞTIRI CİHAZLARI

«İnsan, ebedî bir hareket ve vibrasyon sarkacıdır.»
Dr. John Pierrakos
II. Kirlian Konferansı, New York, 1973.

Parapsikolojik enerji araştırmaları ile buna paralel olarak gelişen cihaz kullanımı, Sosyalist Ülkeler ile birlikte Batı'da da ön plâna çıkmaktadır. Savunma mühendisi L.G. Lawrence, *Electronics World* dergisinin Nisan 1970 sayısında şöyle diyordu: *«(...) Bu kendine özgü alanda elektronik cihazların uygulanımı, ilginç deneyleri mümkün kılmış ve ilerisi için oldukça ümit veren bazı çarpıcı buluşlara yol açmıştır. Bu buluşlar da bu sahada en faal kişilerin, şu anda kullanılmakta olan ılımlı iletişim sanat ve bilimlerini parapsikolojik yöntemlerin ileride rahatlıkla geçebileceğini öne sürmelerine neden olmuştur.»* Her geçen gün, bilimin emrindeki cihazlarda ve yöntemlerde, insan bedeninin içinde ve çevresinde yer alan *'enerji olayları'*nın hiç olmazsa bir kısmını ortaya çıkarmaya yardımcı olabilecek teknik gelişmelere bir yenisi daha eklenmektedir.

a — Parapsikolojik Fenomenlerin Enerji Alanları

Hassas kişilerin algılayabildikleri *'enerji etkileşimi'*nin birçok şekli çoğu insan için görünmez olduğundan, bu tür bir olgunun varlığı da reddedilmiştir. Ancak, mühendis - mimar - filozof - yazar Buckminster Fuller'in de belirttiği gibi, beşerî faaliyetlerde ve beşerle Doğa arası etkileşimde olup bitenlerin % 99'u, bugünkü seviyedeki beşer duyularınca görülemeyen, işitilemeyen, tadılamayan, koklanamayan ve dokunulamayan *'realite bo-*

yutları'nda meydana gelmekte ve bize iletilebilmeleri için cihaza ihtiyaç göstermektedirler. Hassas kişilerce algılanan görünmez olaylar, yakında, cihazlandırma sayesinde bize de iletilebileceklerdir.

b — Beden Enerji Alanlarının Araştırımları

Ünlü şifacı Ambrose Worrall, insanın *'enerji bedeni'*nin güçlerini ve oluşturduğu neşriyatları gözlemleyebilecek cihazlar geliştirmenin yakında mümkün olacağını ileri sürmüştü. O da, ünlü medyom Edgar Cayce gibi, tüm parapsikolojik olayların *'ölçülebilir'* olduğuna inanıyordu.

Bugün Batı'da bu tür düşünceleri doğrulayıcı mahiyetteki çalışmaları konu alan belli başlı cihazlar arasında:

(a) Tanınmış hassas kişilerden Jack Schwarz'ın geliştirdiği ve auraları algılayabilmeleri için insanları eğitimde kullanılan ISIS (Integral Stimulating Intensity Stroboscope) adlı cihazı;

(b) Yale Üniversitesi'nden Dr. Harold S. Burr ve Dr. Leonard Ravitz'in, *'L-alanları'* adını verdikleri ve tüm canlıları çepeçevre sardığı gerçeğini gözler önüne serdikleri *'elektro-dinamik alanlar'*ı ölçmek ve şemalarını çıkarmak için faydalandıkları Standart Modern Voltmetreler'i sayabiliriz. Dr. Burr ile arkadaşları, Sovyetler'de yürütülmekte olan enerji alanları araştırmalarını anımsatan bu çalışmalarında, özellikle, Hewlett-Packard DC 412A Modeli Vakum Tüpü Voltmetresi kullanmaktadırlar.

c — Beden Enerji Alanları Foto Tespitleri

Dr. Burr'un geliştirdiği *'enerji alanı şematik tespit'* tekniği, Sovyetler'de 1930'larda keşfedilen ve bugün başlıbaşına bir araştırma sahası haline gelen, *«Kirlian*

Fotoğrafçılığı» dediğimiz teknikle bir benzerlik göstermektedir. *'Kirlian'* yöntemiyle, yüksek frekanslı bir elektrik alanı içine yerleştirilen herhangi bir canlının ya da bir objenin çevresindeki, şerarelerden oluşmuş haleyi (corona) ve bu halenin gösterdiği değişimleri gözlemlemek mümkündür. California Üniversitesi (UCLA) Nöropsikiyatri Enstitüsü psikologlarından Dr. Thelma Moss, 1970 kışında Rusya'ya yaptığı bilimsel bir geziyi izleyen günlerde, UCLA'da, Batı Dünyası'nın ilk *«Kirlian Araştırma Programı»*nı tesis etmişti. O günden bu yana, Kirlian Cihazı ve Tekniği üzerine yürüttükleri çalışmaları giderek geliştiren Dr. Moss ve arkadaşları, *«Kırlian Fotoğrafçılığı, fizik bedende mevcut olan ve bedenin ötesinde de yayılan bir türlü enerji sistemi hakkında bize fizik kanıtlar sağlayabilir,»* demektedirler.

5. BÖLÜM

ÇEŞİTLİ ESP DENEYİMLERİ

«Bir hastayı ziyaret etmiş, evinden tam çıkıyordum ki, birden, dört yaşındaki küçük kızımın evdeki taş basamaklardan düştüğü ve kendini incittiği izlenimini aldım.... Eve vardığımda, kazânın nasıl olduğunu tarif ederek ve oluş saatini belirterek, ailemi oldukça şaşırttım.»

Dr. G. Dupré
Annales des Sciences Psychiques, Vol. 1, p. 324.

Çoğu ESP deneyimleri *'kendiliğinden'* (spontaneous) oluşur. Kişiler, günlük hayatın alışılmış akışına kendilerini kaptırmışlarken, beklenmeyen bir şekilde *'alıcı'* durumuna geçerler ve *'duyu-dışı bir algılama'* deneyimlerler. Öte yandan, laboratuvardaki ESP, denetlenmiş koşullar altında oluşturulur. *«Kendiliğinden-ESP,»* çoğunlukla, aynı aileden bireyler, sevgililer, arkadaşlar ya da grup çalışması yapan kişiler arasında oluşmaktadır.

a — Dr. Rhine'ın Uzun Deneylerinin Asıl Amacı

Bazı psişik araştırmacılar, kart tahmininin, kendiliğinden-ESP'nin fonunu oluşturan günlük yaşamın duygusal zenginliğine hemen hiç yaklaşmadığını ve sıkıcı bir işlem olduğunu ileri sürerek, Dr. J.B. Rhine'ın önderliğini yaptığı laboratuvar yöntemlerini eleştirmişlerdir. Bu, bir noktaya kadar doğrudur. Ancak, Rhine'ın asıl amacı, psi olaylarının gerçekliği üzerine su götürmez kanıtlar elde edebilmekti. SPR örneğinde de görüldüğü gibi, psişik araştırma derneklerince derlenen kendiliğinden-ESP olay koleksiyonları, bilim çevrelerini etkilemede başarısız kalmıştır. Bu olaylar, ne kadar ilgi çekici olsalar da her an birer *'rastlantı'* olarak değerlendirilebilme tehlikesi içindeydiler. Dr. J.B. Rhine'ın deneylerinden alınan sonuçlar ise, şüphecilerin *'rastlantı'* diye karşı koymaları ihtimalini artık ortadan kaldırıyordu.

b — Kendiliğinden ESP Deneyimleri

Birçok kendiliğinden-ESP deneyiminin uyku sırasında, trans halinde ya da uyku ile uyanıklık arasındaki geçiş safhasında ortaya çıktığı görülmektedir. Kayıtlara geçirilmiş birçok kendiliğinden-ESP vakası arasında, rüyalarda tezahür eden örneklerin çoğu da kehanet olgusu ile ilgili olanlardır. *«Haberci rüyalar»* denilen bu rüyaları ilk kez inceleyenlerden biri de İngiliz uçak desinatörü J.W. Lunne (1875-1949) olmuştur. Daha yirmi yaşlarındayken *'haberci rüyalar'* gördüğünü farkeden Lunne, bu rüyalarını ciddî bir şekilde kayda geçirmiştir. Uzun bir süre sonra, sözkonusu rüya kayıtlarını *«Zaman Üzerine Bir Deney»* (An Experiment with Time) adlı bir kitapta toplamıştır. 1969'da ise haberci rüya olgusu kendiliğinden-ESP'ye özgü bir konu olmaktan çıkmış, Rüya Laboratuvarı'nda Maimonides araştırmacılarının sıkı deneysel denetimlerine girmişti bile.

c — Paranormal Olaylar Araştırma Anketi

J. Kappers, *Journal of Parapsychology* dergisinin Aralık 1964 tarihli sayısında yayımlanan *«Amsterdam'da Kendiliğinden Oluşan Paranormal Olaylar»* («Spontaneous Paranormal Phenomena in Amsterdam») adlı yazısında, ilginç bir anketten söz ediyordu. Kappers ve arkadaşları, Amsterdam'da yaşayan ve nüfusun tercihsiz herhangi bir kesimini temsil eden 8000 kadar yetişkin kişiye posta kanalıyla bir anket formu göndermişlerdi. Formda, kendiliğinden-ESP deneyimleri ile ilgili sorular bulunuyordu. 1329 kadarına yanıt alındığında görüldü ki, formları dolduranlardan aşağı yukarı üçte biri, kişisel kendiliğinden-ESP deneyimleri geçirdiklerini belirtiyorlardı.

d — ESP Olaylarının Sınıflandırımı

Kendiliğinden - ESP vakalarını incelemeleri yönünden birkaç kategoriye ayırmak mümkündür:

(a) Kişilerin kendi başlarından geçen, kanıt olsa da olmasa da bu konuda güçlü bir kanaate sahip olmalarını sağlayıcı deneyimler;

(b) Samimiyetine ve olayları tahlil etme melekelerine güvendiğimiz diğer kişilerin anlattıkları, hakkında sarsılmaz herhangi bir kanıt bulunmayan deneyimler;

(c) Gene sağlam kanıtların bulunmamasından dolayı itirazlara açık olan otobiyografi raporları;

(d) Profesyonel araştırmacılarca incelenmiş ve iyice belgelenmiş vakaların oluşturduğu esas bölüm.

e — ESP Olaylarının Dökümanter Yapıtları

SPR'nin kurucularından F.W.H. Myers'in, E. Gurney ve F. Podmore ile birlikte editörlüğünü yaptığı, 1886 yılında yayımlanmış olan *«Yaşayanların Hayaletleri»* (Phantasms of the Living, London) adlı kitap, bu tür vakaları içeren klâsik bir yapıttır. Kendiliğinden - ESP vakaları üzerinde yakın zamanlarda yazılan kitaplar arasında en önemli iki örnek de Dr. Louisa Rhine tarafından yazılan: *«Zihnin Saklı Kanalları»* (Hidden Channels of the Mind, New York, Sloane, 1961) ve *«Yaşamda ve Laboratuvarda ESP: Saklı Kanalları İzlerken»* (ESP in Life and Lab.: Tracing Hidden Channels, New York, Macmillan, 1967) adlı yapıtlardır.

6. BÖLÜM

İLKEL TOPLULUKLARDA PARANORMAL TEZAHÜRLER

«Birtakım araştırmalar göstermiştir ki, 'uygar' insanların analizci ve entellektüel zihinleri, tüm paranormal idrâk türlerine karşı tuhaf bir şekilde dirençli gibidirler.»

Sir Cyril Burt

XVII. F.W.H. Myers'i Anma Konferansı, London, 1968.

İlkel topluluklarda, doğayla haşır neşir bir halde yaşayan, *'yerli'* (aborigines) dediğimiz insanlar, uzun bir süredir, özellikle Avustralya'daki doğal çevreleri içinde, antropologlar ile psikologların çalışma konusu olmaktadırlar. Bu tür bir araştırmayı yürüten bir antropolog, parapsikolojik çalışmalar hakkında pek bilgili olmadığı halde, yerlilerin kendi aralarında paranormal bir iletişim içinde bulundukları ve durugörü yeteneğine sahip oldukları gerçeği ile yüzyüze gelmiş ve hayretler içinde kalmıştır.

a — Dr. Elkin'in Yerliler Üzerindeki Deneyimleri

Avustralya, Sidney Üniversitesi antropologlarından Dr. A.P. Elkin, Taş Çağı şartları içinde yaşayan Avustralya Buşmanları'nın yaşamı üzerine bilimsel bir araştırma yaptıktan sonra, bu insanlarda, keskin bir koku alma duyusunun yanısıra, telepati ve kehanet gibi Duyu-dışı Algılamalar'ın bulunduğunu da ortaya koymuştur.

«Yüksek Dereceden Yerliler» (Aboriginal Men of High Degree) adlı kitabında, Dr. Elkin, eğer bir yerli uzaktaki bir köyden telepatik bir bilgi aldığını söylüyorsa, bunun daima doğru çıktığını, hiçbir iletişim aracına sahip olmayan bu insanların, sözkonusu bilgiyi te-

lepati dışında herhangi bir yöntemle elde etmelerinin imkânsız olduğunu yazıyordu. Dr. Elkin'in kitabından öğrendiğimize göre, yeni bir köye girişinde daima köy halkını kendisini karşılamak üzere hazır buluyordu. Herhangi bir haberci, duman işareti ya da tamtam sesleri aracılığıyla haber almaları sözkonusu olmamasına rağmen, Dr. Elkin'in köylerine geleceğini biliyorlar ve bunun için de hazırlık yapıyorlardı. Dahası, nereye gideceğini de telepatik olarak anlayabiliyorlardı.

Dr. Elkin'in diğer bir gözlemi de, yüzlerce kilometre ötede biri doğduğu ya da öldüğünde yerlilerin bunu bilmesiydi. Dr. Elkin, bütün bu paranormal tezahürleri incelediğinde gördü ki, Buşmanlar telepati olgusunu kendilerine özgü kavramlarla açıklayabiliyorlardı: *«Avustralya yerlilerine göre, kendi düşünceleri, görünmez olmasına rağmen, uçarak havadan gönderilebilirdi.»*

b — Psikolog L. Rose'un Yerliler Arasındaki Araştırmaları

Dr. Elkin'in gözlemlere dayanan incelemelerinin yanı sıra, Sidney Üniversitesi psikologlarından Lyndon Rose da Avustralya Buşmanları arasında parapsikolojik çalışmalar yapmıştır. Ancak, bu kez gözlemlerle yetinmeyen L. Rose, konuya açıklık getirici bazı deneylere başvurmuştur. Yerlilere uyguladığı bu deneyler, Dr. J.B. Rhine'ın klâsik yöntemlerinden uyarlanmıştı.

Örneğin, *'zar deneyleri'*nde değişik renkten beş adet zar kullanılıyordu. Bu zarlar bir kutuya yerleştiriliyor, üzerinde deney uygulanan yerliden, bu zarları teker teker kutudan dışarıya atması ve dikkatini düşmekte olan her zarın rengi üzerinde yoğunlaştırması isteniyordu. Zarın atılmakta olduğu kulübeden iyice uzakta bulunan bir diğer kulübede de *'alıcı'* görevini üstlenen bir yerli bekliyor ve arkadaşının attığı her zarın rengini tahmin ediyordu.

İstatistikî hesaplara dönüştürülen sonuçlara göre, *'uygar'* kişiler arasında uygulanan bu tür deneylerde isabet ortalaması % 20 civarında değişirken, yerlilerin isabet ortalaması % 50'yi geçiyordu!

Psikolog L. Rose'un kullandığı bir diğer deney aracı da mühürlenmiş bir kutu içine konulmuş bir sigara idi. 3 ayrı yerliye kutunun içindeki objeyi tahmin etmeleri söyledi. Buşmanların ikisi *'tütün ve kâğıt'* derken, üçüncüsü, bunun bir *'sigara'* olduğunu belirtti. Sonuç gerçekten çarpıcıydı — üçte üç! Aynı deneyi daha da güçleştirmek isteyen L. Rose, bu kez kutunun içine bir ağızlık koymuştu. Rasgele seçilen on Buşman teker teker kutunun bulunduğu kulübeye sokuldular. Bu insanların arasında daha önceden ağızlık görmüş hiç kimse yoktu. Ancak, aralarından dokuz tanesi, kutunun içindeki objenin rengini, biçimini ve uzunluğunu rahatlıkla tanımlayabildiler. Duke Üniversitesi'nde uygulanmış olan benzeri bir deneyde ise, on öğrenciden sadece biri doğru tahminde bulunabilmişti.

İlkel toplumlar ile yerliler arasında tezahür eden psi güçleri üzerine yazılmış ilginç iki makaleden biri, *Fate* dergisinin Aralık 1968 sayısında, diğeri de *Tomorrow* dergisinin Sonbahar 1961 sayısında yayımlanmıştır.

7. BÖLÜM

HAYVANLARDA VE BİTKİLERDE ESP TEZAHÜRLERİ

«Tüm canlıları çevreleyen bir Yaşam Gücü ya da Kozmik Enerji, bitkiler, hayvanlar ve insanlar arasında paylaşılıyor olabilir.»

Dr. Marcel Vogel

Hayvanlarla ilgili parapsikolojik araştırmaların tarihine bakacak olursak göreceğiz ki, *«hayvanlarda-ESP»* (ANPSI) üzerine çalışmalar da aynen insanlar üzerinde yürütülen incelemelerin gelişme düzenini izlemiştir. Kendiliğinden oluşmuş vakaların derlenmesi, incelenmesi ve özel yeteneklere sahip bireylerin üzerinde bazı basit deneylerin yürütülmesiyle başlayan araştırmalar artık, ayrıntılı istatistiki yöntemler ve tam otomatik olan deney teçhizatı kullanılacak derecede gelişmiştir. Çalışmaların sürdürüldüğü bütün bu süre boyunca oluşan önemli bir kanıt birikimi, psi gerçeğinin insanlarla birlikte hayvanlar için de geçerli olduğunu ortaya koymuştur. Modern Biyoloji de *'tüm canlıların özdeki birlikteliği'* üzerinde durduğuna göre buna şaşmamak ve hatta, böyle bir sonucu doğal görmek gerekir.

a — Hayvanlarda Çeşitli Parapsikolojik Tezahürler

İnsanların düşüncelerini telepatik olarak algılayabilmelerinin yanısıra, ESP'nin diğer türlerini de değişik şekillerde hayvanlarda gözlemlemek mümkündür. Sovyetler'in ünlü zooloji psikoloğu V.L. Durov, hayvanlardaki bu telepatik yeteneği kullanarak, en vahşi hayvanları bile ehlileştirmiş ve eğitmiştir.

Hayvanlarda görülen diğer bir paranormal yetenek de *«psi-izleme»*dir (Psi-trailing). Kedi, köpek gibi bazı evcil hayvanlar, taşınan sahiplerinin yeni evini başka

bir şehirde de olsa haftalar ya da aylar geçtikten sonra bulabilmektedirler. Bu tür vakalarda, sözkonusu hayvanlar, hiç bilmedikleri yerlerde yüzlerce kilometrelik yol katederler. Kuşlarda ve diğer bazı hayvanlarda gözlemlenen ve yuvaya dönüş ile göç etme sırasında kullanılan *'yön bulma duyusu'*nun da *«psi-izleme»* melekesinin bir tezahürü olduğu sanılmaktadır.

b — Bitkilerde Çeşitli Parapsikolojik Tezahürler

Parapsikoloji araştırmalarında bitkilerin yeri nedir diye sorarsak, işte, Yeşillikler Âlemi'ni inceleyen araştırmacıların gözlemledikleri, bitkilere özgü algılama biçimlerinden bazıları şunlardır: Bitkiler, varlıklarına yöneltilen düşüncelere tepki gösterirler; çevrelerindekilerin duygularına katılıp, yakınlarındaki bir canlının ölümünden hoşlanmazlar; sahipleri ile, kilometrelerce öteden dahi olsa bir iletişim bağı kurarlar; felâket anında *'bayılırlar'* !

Düşüncelerimizi okuyabilen, bizlerle duygusal ilişkiler kurabilen bitkileri bir yardımcı gibi kullanarak, düşüncelerimiz ile duygularımızın tüm canlıları nasıl etkilediğini çok yakından gözlemleyebiliriz. *«Biyo-iletişim»* denilen bu olguyu kanıtlamak, gözler önüne sermek için, bitkilerden, asal bir parapsikolojik çalışma sahası olarak yararlanabiliriz.

Bitkilerin bildiğimiz anlamda bir sinir sistemleri yoktur. Ancak son araştırmalar, *«Bitkilerin hassas bir sinir sistemi ile çok yönlü bir his yaşamı vardır,»* diyen ünlü Hint bilim adamı Sir Jagadis Chandra Bose'un düşüncelerindeki gerçeği gözler önüne sermektedir. Hayvanlarda sinirler, bitkilere de sinirlerin benzeri bir yapı şeklinde beliren ve tüm canlıları kapsayan bir *'biyo-elektrik ilke'*nin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, görüldüğüne göre, aynen insanlar ve hayvanlardaki gibi

bitkilerde de Akupunktür noktaları vardır. Çeşitli bitkilerin neşrettiği, kendilerine özgü enerji biçimlerini Kirlian Fotoğrafçılığı ile saptayarak incelemek mümkündür.

Bizler bitkilerle aynı mekânı paylaşmaktayız ama, aramızda iletişim kurmada bu kadar geç kalınmasının nedeni belki de her an için *'aynı zaman boyutunu paylaşamamamız'*dır. Bitkilerin, entervalometre ile hızlandırılarak çekilen filimleri, aynen hayvanlar gibi davrandıklarını, tepkide bulunduklarını ve irkildiklerini göstermektedir. Ne duyularımız onların zamanlarıyla uyumludur, ne de onların dünyasını çoğu zaman algılayabiliriz. *«Nitekim, bizimkinden çok daha yüksek frekanstaki varlıklara göre, biz de aynen bitkiler gibi, hiç-bir tepki göstermeyen, bitkisel bir varlık görünümü içinde olabiliriz.»*

c — İnsan, Hayvan ve Bitkiler İçin Ortak Spiritüel Gerçeklik

Parapsişik boyutların, aynen insanlardaki gibi, hayvanlar âlemi ile bitkiler âlemi için de geçerli olması parapsikoloji biliminin kendi içinde bir görüş açısı değişikliğine neden olmaktadır. Klâsik dönem parapsikoloji araştırmacıları, ESP olaylarını, insana özgü spiritüel bir unsurun, bir ruhun gerçekliğine kanıt olarak kabul ettiler. Ancak, hayvanlarda ve bitkilerde ESP olgusunun saptanması bu görüşü artık eksik kılmaktadır. Eğer ESP, spiritüel varoluşun bir kanıtı olarak görülüyorsa, bu, canlıların tümü için sözkonusu olan bir spiritüel gerçeklik olmalıdır. İnsan kendi parapsişik melekelerini, Biyosfer'in bütünlüğü içinde kendisini soyutlayıcı değil de, tam aksine, Biyoiletişim içinde bulunduğu diğer canlılarla bütünleyici bir anlayıştan hareket ederek incelemelidir.

8. BÖLÜM

PARAPSİKOLOJİ'YE İLİŞKİN BAZI SORU VE CEVAPLAR

«Birçok ciddî bilim adamının, parapsikolojiyi, son derece ilginç ve muazzam bir anlam taşıma potansiyeline sahip olan bir 'bilim dalı' olarak mütalâa ettikleri aşikârdır.»

Dr. C. Evans

«Parapsychology: What the Questionnaire Revealed,» **New Scientist**, 25 January 1973, p. 209.

Giderek uçsuz bucaksız bir durum almaya başlayan ESP çalışmaları çok geniş etüd sahalarına pek çok bilim adamını ve kuruluşlarını çekmektedir. Olağanüstü görkemli bir kompleks bütünlüğüne sahip özellikle beşer varlığının araştırılmakla bitmeyecek gizemli yanlarına ilişkin binlerce yeni done ve bilgi elde edilmektedir. Öyle ki, artık, hiç bir kategoriye ve sınırlı konuya sığmayacak kadar hakkında yeni bilgi ve bulgular elde edilen burada beşer varlığı görülüyor ki önümüzdeki yüzyılda bilimsel araştırmaların asıl unsurunu oluşturacaktır.

Bu yüzden öncelikle beşerin, parapsikolojik tüm etüdlerinin sonuç-verilerini sürekli olarak gözönüne alıp birbirleri aralarında ilişkiler kurarak *«varlık»* olgusunu tanımaya çalışmamız gerekir.

a — Parapsişik Fenomenler ve Genel Yorumlar

S — Eflatun, paranormal güçler üzerine nasıl bir kanıya sahipti?

C — *Tarihin en büyük düşünür ve filozoflarından Eflatun'un, başta rüya ve vizyonlarda kehanet olmak üzere, tüm paranormal tezahürler hakkında sarsılmaz bir inancı vardı. Ölüm ötesi yaşam ile reenkarnasyon ger-*

çeğini benimsediğinden, yeni doğmuş bir bebeğin zihninin geçmiş yaşamlarından sahneler ile dolu olduğunu ileri sürerdi. Eflatun'un gizemciliğinde, fizikî Evren'in kapsadığı her şey ebedî bir düşüncenin yansıması olarak kabul edilir.

S — 1757-1827 tarihlerinde yaşayan hangi İngiliz şair ve ressamı, ESP gerçeğini daha o zamandan dile getirmiştir?

C — «İnsanın algılama melekeleri, duyu organları ile sınırlanmamıştır. İnsan, duyunun keşfedebileceğinden çok daha fazlasını en azından, duyuların keskinliğiyle algılar,» *diyen William Blake.*

S — Einstein, Duyu-dışı Algılama'ya inanır mıydı?

C — *Meslektaşlarından birçok fizikçinin konu üzerine yürüttüğü incelenimler ya da deneyler Einstein'ın çalışmaları dışında kalmış ünlü fizikçi, ESP olgusunun gerçekliği düşüncesini daima olumlu bir anlayışla karşılamıştır. Amerikalı yazar Upton Sinclair'in* «Zihnî Radyo» *(Mental Radio) adlı kitabına bir önsöz yazan Einstein, parapsikoloji konusunun ciddiye alınması için bilime çağrıda bulunmuştur.*

S — Sir Julian Huxley'in parapsişik olaylar üzerindeki düşüncesi nasıldı?

C — *Thomas Huxley'in torunu, ünlü biyolog Sir Julian Huxley,* «Duyu-dışı Algılama gibi ortaya çıkarılmamış imkânların mevcudiyetini gösteren tüm ipuçlarını izlememiz gerekir. ESP'nin, maddede mevcut olduğu halde bir zamanlar insanlarca bilinmeyen, elektrikle ilgili imkânlardan da önemli olduğu kanıtlanabilir,» *demiştir.*

S — Sosyalist Ülkeler ile Batı Dünyası'nın dışında, parapsişik araştırmalarda ilerlemiş olan Asya ülkesi hangisidir?

C — *Hindistan. Bu ülkenin üniversitelerinde parapsikoloji konusu üzerine faal bir şekilde eğilinmektedir. Çeşitli yüksek okullarda öğretilen parapsikoloji derslerinin yanısıra, fakültelerde ve öğrenciler arasında yoğun bir araştırma faaliyeti göze çarpmaktadır. Birçok kişi, parapsikoloji üzerine verdikleri tezler sayesinde, ilgilendikleri bilim dalında Master yapmışlardır. Hindistan'da İngilizce parapsikoloji dergileri de yayımlanmaktadır.*

S — Astronotlar parapsişik olaylara inanırlar mı?

C — *NASA teknisyenleri ile birlikte birçok astronot da, paranormali etüd eden, ülke çapındaki bir grubun, Spiritüel Keşif Sahaları Birliği'nin (Spiritual Frontiers Fellowship) üyesidir. Ünlü roket uzmanı ve Amerikan uzay programının baş kişisi Wernher von Braun,* «Bilimin bana öğrettiği her şey, ölümden sonra spiritüel varlığımızın devamı üzerine inancımı kuvvetlendirmektedir,» *demiştir.*

Parapsikoloji konusuyla en çok ilgilenen astronot, Apollo-14'ün uzay uçuşu sırasında ESP deneyleri yürüten Dr. Edgar Mitchell'dir. Apollo-14'ün fırlatılışından bir süre önce çıkan bir gazetede *(New York Times,* 1 Şubat 1971), Dr. Mitchell'den, «*Ne kendisinin ne de diğer insanların anlayamadığı şeyler üzerine merakla eğilmek, onun ... tabiatıdır. Kaptan Mitchell, ... Duyu-dışı Algılama olgusunu çekici bulmaktadır,*» diye bahsedilmiştir.

Astronot Mitchell, 1971 Şubat ayında yer alan uçuş sırasında, dünya üzerindeki, önceden saptanmış dört kişi ile telepatik temas kurmaya çalıştı. Bu deneyde Dr. Rhine'ın artık klâsikleşmiş kart tekniği uygulanmıştı. Yeryüzüne dönen Dr. Mitchell, Dr. Rhine'ı Duke Üniversitesi'nde ziyaret ederek, yürütülen deney hakkında ken-

disiyle bir görüşme yaptı. Kaptan Mitchell, deney sonuçları üzerine, 23 Haziran 1971 günkü International Herald Tribune *gazetesine,* «Beklenilenin çok ötesinde,» *diye demeç verdi.*

Bugün, Dr. Mitchell, şuur ve parapsikoloji konularını incelemek üzere bir de dernek kurmuştur: Noetik (Aklî faaliyetler ile ilgili) Bilimler Enstitüsü (Institute of Noetic Sciences).

S — Hangi klâsik yapıt, parapsişik olayları derinliğine araştıran ilk kitap olmuştur?

C — *SPR'nin kurucularından F.W.H. Myers'in yazdığı, 1902 yılında yayımlanan,* «Beşerî Kişilik ve Bedensel Ölümden Sonra Yaşamını Sürdürmesi» *(Human Personality and Its Survival of Bodily Death, New York, University Books, 1961 - yeni baskı) adlı kitap.*

S — Paraspikoloji olaylarında saptanan ortak özellikler nelerdir?

C — *Bu ortak noktaları başlıca beş maddede sıralayabiliriz:*

1 — Mesafenin önemi yokmuş gibi görünmektedir. Çok yakın bir mesafe içinde sözkonusu olabilen psi etkisi, uzayla dünya arası uzaklıkta da geçerliliğini sürdürebilmektedir.

2 — Psi'ye inanan ya da gerçekleşmesini dileyen kişiler, çoğunlukla, psi olaylarını oluşturmada daha başarılıdırlar.

3 — Biribirlerine karşı yakınlık hisseden ve aralarında belirli bir bağ olan kişiler arasında ESP iletişimi daha etkindir. California Üniversitesi'nden Dr. Thelma Moss, başarılı bir ESP deneyi için alıcı ile vericinin çok yakın bir ilişki içinde olmaları gerektiğine inanmaktadır.

4 — Kaza ya da felâket gibi dramatik olayların ESP yoluyla algılanması, mutlu ya da niteliği olmayan olaylara karşılık çok daha fazla sayıda ortaya çıkmaktadır.

5 — Derin gevşeme (relaxation), hipnoz, trans ve uyku gibi 'Değişik Şuur Halleri'nde (ASC) psi çok daha etkin olmaktadır. Hatta, parapsikolojik araştırmanın ilk yıllarında, ESP'nin ancak hipnoz altında ortaya çıktığı sanılıyor, deneyler süresince süje hipnotize ediliyordu.

S — Psi yeteneği evrensel midir?

C — *Günümüzde birçok parapsikolog, herkesin bir dereceye kadar parapsişik yeteneğe sahip olduğuna inanmaktadır. Ancak, olağanüstü derecede hassas (psişik) kişilerde, kişisel yapılarından gelen ve paranormal yeteneklerin yüzeye çıkmasını engelleyici tutukluklardan arındırıcı bazı nitelikler mevcuttur.*

S — Çocuklar yetişkinlere nazaran daha mı hassastırlar?

C — *Dr. J.B. Rhine'ın,* «Yaş sınırlayıcı bir husus değildir,» *demesine karşılık, çocuklar, deneylerde en yüksek yüzdeleri toplayan bir grup olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Görülüyor ki, çocukların yetişkinler kadar kendilerini kısıtlamamış olmaları ve duyu-dışı deneyimleri büyüklerine nazaran daha doğal olarak kabûl etmeleri bu sonucu etkilemektedir. Çocuklarda gözlemlenen binlerce Kendiliğinden-ESP vakasını analiz eden Dr. Louisa Rhine, parapsişik yeteneğin en fazla üç ve dört yaşlarında etkin olduğunu ileri sürmektedir. New Jersey'li psikiyatr Berthold Schwarz,* «Ebeveyn-Çocuk Arası Telepati» *(Parent-Child Telepathy) adlı kitabında, kendi çocuklarında üç ile dört yaşları arasında gözlemlediği birçok telepati örneğini anlatmaktadır.*

b — C. G. Jung ve Parapsikoloji'nin Geleceği

New York'ta yayımlanan *The International Journal of Parapsychology* dergisinin Sonbahar 1963 tarihli sayı-

sında (Vol. 4, p. 450), *«Parapsikoloji'nin Geleceği»* adı altında yapılan bir araştırma ile ilgili olarak Haziran 1960'da çeşitli otoritelere gönderilen bir ankete C. G. Jung'un verdiği yanıtlar yayımlanmıştı:

S — Parapsikolojiyi nasıl tanımlarsınız?

C — *Parapsikoloji, madde, mekân ve zaman (ve dolayısıyla da* 'nedensellik') *kategorilerinin aksiyomatik olmadıklarını gösteren* [türden] *biyolojik ya da psikolojik olayları konu edinen bilimdir.*

S — Size göre, hangi araştırma alanları, parapsikolojiye ait olarak sınıflandırılmalıdırlar?

C — *Bilinçdışı'nın psikolojisi.*

S — Gelecekteki araştırmaların niceliksel çalışmalara mı yoksa niteliksel çalışmalara mı ağırlık vereceğini umuyorsunuz?

C — *Gelecekteki araştırmalar her ikisine de ağırlık vermek zorundadır.*

S — Parapsikolojik araştırmaların bilim çevreleri dahilindeki pozisyonunu güçlendirmek için, tekrar edilebilir bir deneyin gerekli olduğuna inanıyor musunuz?

C — *Tekrar edilebilir deney, arzu edilir* [bir şeydir] *ama,* [parapsikolojik] *olayların çoğunun kendiliğinden ve düzensiz olduklarına bakılırsa, deneysel metod, genel olarak uygulanabilen* [bir metod] *olmayacaktır.*

S — Parapsikolojik araştırmalarda kullanılan istatistikî metodlara ilişkin olarak yakın zamanlarda yapılan eleştiriler hakkında herhangi bir yorumunuz var mı?

C — *İstatistikî metod, uygulanabildiği yerde ve zamanda, bilimsel araştırma için son derece arzu edilir ve vazgeçilmez* [olan bir metoddur]. *Fakat, bu* [metodun kullanımı] *ancak* [araştırma] *konusunun belirli bir düzenlilik ve kıyaslanabilirlik göstermesi halinde mümkündür.*

S — Bazı niteliksel araştırmaların, daha geniş bir şekilde kabûl edilebilmeleri için, niceliksel hale getirilebileceklerine inanıyor musunuz?

C — *Niteliksel araştırmanın niceliksel hale getirilmesi, muhakkak ki, en iyi ikna yoludur.*

S — Niteliksel [araştırma] alanında, araştırmanın gelecekteki gelişimi için en yüksek potansiyeli hangi konunun taşıdığını tahmin ediyorsunuz — kendiliğinden [oluşan] fenomenler, kriz [anlarında oluşan] telepati, ölüm-ötesi yaşam araştırmaları, astral seyahat deneyimleri ya da bir başkası?

C — *Parapsikolojik araştırmanın en büyük ve en önemli bölümü, kendiliğinden* [oluşan] *olaylarının dikkatlice incelemesi ve niteliksel tanımı olacaktır.*

S — Son on yılda, parapsikolojinin, öteki alanlarda faal olan bilim adamları arasında daha geniş bir şekilde kabûl edilir hale geldiğini sanıyor musunuz?

C — *Edindiğim izlenim şudur ki, en azından Avrupa'da, açık görüşlülük artmıştır.*

S — Bazı psişik fenomenlerin psikolojik anlamına ilişkin herhangi bir yorumunuz var mı?

C — *Parapsikolojik olayların psikolojik anlamı henüz hemen hemen hiç incelenmemiştir.*

S — Psişik fenomenlerin meydana gelme ihtimalinin lehinde ya da aleyhindeymiş gibi görünen, özel psikolojik şartlara ilişkin herhangi bir yorumunuz var mı?

C — *Parapsikolojik olayların meydana gelişinin lehinde olan faktör, bir* 'aktif arşetip'*in, yani, psişe'nin daha derin, içgüdüsel katmanlarının faal hale getirildiği bir durumun mevcudiyetidir. Arşetip,* «Eşzamanlılık: Gayri-Nedensel bir İrtibatlandırma Prensibi» *(«Synchronicity: An Acausal Connecting Principle») başlıklı tezimde bahsettiğim Albertus Magnus'un (De mirabilibus mundi) değinmiş bulunduğu şekilde, mekân ve zamanın ilişkilendirilmesi ile tebarüz eden bir sınır fenomenidir.*

KAYNAK VE DANIŞMA KİTAPLARI

1 — BELOFF, John. *New Directions in Parapsychology*, London, Elek Science, 1974.

2 — CAVENDISH, Richard. der., *Encyclopedia of the Unexplained: Magic, Occultism and Parapsychology*, London, Routledge & Kegan Paul, 1974.

3 — GREENHOUSE, Herbert B. *The Book of Psychic Knowledge*, London, Corgi Books, 1975.

4 — HANSEL, C.E.M. *ESP: A Scientific Evaluation*, New York, Scribner, 1966.

5 — HAYNES, Reneé. *The Hidden Springs: An Enquiry into ESP*, London, Hollis and Carter, 1961.

6 — HUSON, Paul. *How to Test and Develop Your ESP*, London, Abacus, 1977.

7 — JUNG, C.G. *Psychology and the Occult*, çev. R.F.C. Hull, Princeton, N.J., Princeton University Press, 1977.

8 — KOESTLER, Arthur. *The Roots of Coincidence*, London, Picador, 1974.

9 — OSTRANDER, Sheila ve SCHROEDER, Lynn. *Handbook of PSI Discoveries*, London, Abacus, 1977.

10 — RANDALL, John L. *Parapsychology and the Nature of Life*, London, Abacus, 1977.

11 — RHINE, J.B. *Extra-Sensory Perception*, Boston, Bruce Humphries Publications, 1964.

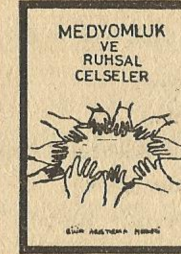
12 — ———. *Progress in Parapsychology*, Durham, North Carolina, Parapsychology Press, 1971.

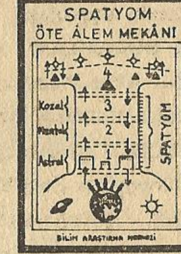
13 — ROGO, D. Scott. *Parapsychology: A Century of Inquiry*, New York, Dell Publishing Co., Inc., 1975.

14 — SARA, Dorothy. *ESP, Fact or Fantasy?* Castle Books, 1970.

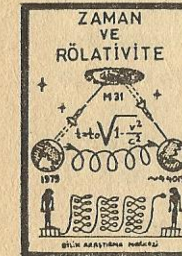
15 — WILLIAMS, Pat ve DOUGLAS, Hill. *The Supernatural*, New York, Signet, 1967.

YAYIMLANMIŞ KİTAPLARIMIZ

1. **AGARTA**... (Yeraltı Uygarlığı)
2. **UFO BİLİMSEL KURAMLARI**
3. **AKUPUNKTUR**... (Biyo-Plazmik Tedavi)
4. **ÖLÜM ve ÖTESİ**... (Bilimsel İncelenim)
5. **REENKARNASYON**... (Genedoğmak Bilimsel İncelenimi)
6. **UFOLOJİ**... (Dünya Dışı Zeki Varlıklar Bilimi)
7. **PARAPSİKOLOJİ**... (Olağanüstü Duyular Bilimi)
8. **TELEPATİ**... (Uzaduyum Bilimsel İncelenimi)
9. **EKMİNEZİ**... (Geçmişe Geri Dönüşler)
10. **MU**... (Tarih Öncesi Uygarlık)
11. **NEO SPİRİTİZM - MODERN SPİRİTİZM**
12. **UFO - APOLLO**... (Ortak Uzay Uçuşları)
13. **SPEKTRA - URI GELLER**... (Hoova Planeti Misyonu)
14. **UZAYLILAR**... (Genel Bilgiler)
15. **ÖLÜM ve AHRET**... (Temel Bilgiler)
16. **UZAYLI İNSANLAR**... (Bilimsel İncelenim)
17. **KOZMOS'DAN DÜNYALILARA**... (Ummo Planeti Misyonu)
18. **DÜNYA ÖĞRETMENİ**... (Altın Çağ Rehberliği)
19. **TELEPATİ**... (Deney ve Yöntemleri)
20. **USO - OINT**... (Denizaltı Uygarlığı)
21. **LEVİTASYON**... (Yerçekimini Yenen İnsanlar)
22. **SOVYETLER UFO KURAMLARI**
23. **SİRİUS MİSYONU**... (—Bildirge—)
24. **KIRLIAN PHOTOGRAPHY**... (Biyoplazmik Bedenler)
25. **ÖNCÜ - UFO GENEL YAPILARI**
26. **EVREN UYGARLIKLARI**
27. **İNSAN ve KEHANET**... (Kanıtlı Öngörümler)
28. **UZAY ÜSSÜ AY**... (Gizemli Yapay Planet)
29. **IŞINLAMA**... (Olaylar — Gözlemler)
30. **MEDİTASYON**... (Transandantal)
31. **GÖRÜNEN RUHLAR**... (Bilimsel İncelemeler)
32. **EVRİM ÜSTADLARI**... (Venüs Plâneti Misyonu)
33. **AGARTA**... (Mahatmalar Misyonu)
34. **UFOLOJİ**... (Uzaylılar Bilimi)
35. **DURU - GÖRÜ**... (Ruhsal Gözle Görüm)
36. **AGARTA**
37. **EVRENSEL EVRİM YOLLARI**
38. **PSI - TIP**... (Ruhsal Cerrahi)
39. **APORLAR**... (Ruhsal Işınlamalar)
40. **PARAPSİKOLOJİ BİTKİLER ARAŞTIRMASI**
41. **MEDYOMLUK**... (Ruhsal Celseler)
42. **SPATYOM**... (Öte Âlem Mekânı)
43. **EVRENSEL YÖNETİCİ MEKANİZMA**
44. **ZAMAN ve RÖLATİVİTE**
45. **PSİKOKİNEZİ**... (Aktif Zihin Gücü)
46. **VİMANA UZAY ARAÇLARI**
47. **VAZİFE ve TÜRKİYE**... (Kozmik Misyon)
48. **Hz. MUHAMMED**... (Evrensel Bilgi Elçisi)
49. **SPİRİTOLOJİ**... (Ruhsal Gerçekler Bilimi)
50. **HİPNOTİZMA**
51. **KARMA**... (Neden - Sonuç Yasası)

1. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)
2. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)
3. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)
4. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)
5. Cilt : **SADIKLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)

1. Cilt : **DOSTLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)
2. Cilt : **DOSTLAR PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)

1. Cilt : **BİLGELER PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)

1. Cilt : **ÖNCÜLER PLÂNI** (Altın Çağ Misyonu)

BİLİM ARAŞTIRMA MERKEZİ
P.K. 1072 — İSTANBUL

Satış ve Dağıtım :
Vali Konağı Caddesi
Halil Bey Pasajı, No: 40 (Alt Kat)
Nişantaşı — İstanbul

A Ç I K L A M A

Ülkemiz için yaklaşan görkemli günlerin arifesinde, sizler de tanık olduğunuz ve bildiğiniz bilgileri çevrelerinize aktarınız. Çok yakında, ülkemiz üzerindeki karanlık bulutlar dağıtılacak ve karanlığın ortakları yargılanacaklardır. Bu, Tanrısal Yargı'dır ve kaçınılmazdır.

Bir kitabımızın önsözünde de yazdığımız gibi, Tanrısal İşleyiş, saltanat erbabını, suç üzre ve apansız yakalamıştır; ve onların artık ibreti âlem için, saklayamadıkları yüzleri bütün ayrıntılarıyla teşhir olunacaktır.

Gelecek günler, iyilerin günleridir. Dost yürekli, temiz duygulu, dürüst düşünceli ve toplumcu anlayışlı insanların tertemiz elleriyle ve işleriyle, ilkin ülkemizde en yüce örneğinin oluşturulacağı bir ışık düzenler, tüm yeryüzünde tesis edilecektir.

Güneş'in günlerine girildi çünki, ve doğmak üzeredir...

Parapsikoloji bilimi, insanın bedensel yeteneklerini ve beş duyu ötesi çok sayıdaki diğer melekelerini ve onların neden - sonuçlarını incelemektedir. Giderek daha bir duyarlılaşan ve gelişiminden ötürü daha da kompleksleşen insan varlığı, bunların sonucu olarak, çoğu zaman, halen mahiyeti bilinmedik melekelerin tezahürlerini ortaya koymaktadır. İşte onların incelenimleri, Parapsikoloji bilimini oluşturmaktadır.

Beşer varlığının herbir duyu organı, onun fizik dünya ve ortam içindeki bir yaşam olanağı, bir araştırı - gözlem aracı ve bakış - kavrayış açısıdır. İşte artık belirli sayıdaki bu duyuların, evrimin daha ileri aşamalarına ulaşan insanoğlu için yeterli olmadığı ortaya çıkmaktadır. Ve insanoğlu, her ne hikmetse, son derece zengin melekeler dağarcığından yeni yeni psişik melekeler ve onların tezahürlerini çıkarmaktadır... Bunlar bazen, onların uyarılmalarıyla, bazen doğal olarak, bazen özel çalışmalar ve egzersizler ile oluşturulmakta, belirmektedirler.

Öyle görünüyor ki, beşer varlığının evriminin her aşamasında, Kâinat içindeki özgürlüğü ve yükselişi, ancak, onu yaşayan varlık yapan meleke ve kabiliyetlerinin gelişimi ve onlarla gözlem, deney, inceleme, araştırı yapmasıyla mümkün olduğu ayırdedilmektedir. Bu konunun giderek gelişen çalışmalarının izlenerek, ortaya çıkan sonuçlarla ve bilgilerle yaşamın ve evrimin yeniden gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu yapıtla, şu hususlara ilişkin bilgi edinebilirsiniz:

Parapsikoloji ve Kısa Tarihi İçerisindeki Gelişimi.
Parapsikoloji ve Hassas Kişilere İlişkin Kuramlar.
Parapsikoloji ve Çeşitli Psişik Araştırmalar.

Psişik Olaylar ve Bilim Adamlarının Görüşleri.
Psişik Olaylar ve Biyo-Enerjetik Faaliyetler.
Psişik Olaylar ve Fizik - Metafizik Olaylar Eşliği.

75 TL

İkinci Baskı